

200 + Adet Kelime, Bazı Değimler Ve Cümle Yapısı Gösteren Okumalara Ait Ham Notlarımız

Our Raw Notes on 200 + Words, Some Expressions, and Readings That Inform About Sentence Structure

Kelime Okumalarına Örnekler: (*Burada kullanılmış orjinal kelime görsellerinin tamamı Yale Üniversitesi Nadir Kitaplar ve El yazmaları Kütüphanesinin yayınlamış olduğu bu el yazmasının görsellerinin sayfalarından alıntılanmıştır.*)

Bu yazma üzerinden halen 600 den fazla ayrı kelime okuduk. Bunları alfabetik sıralamaya çalışıyoruz ve kelimelerin tek tek cümle içerisinde nasıl kullanılmış olduğunu inceliyoruz. Burada aşağıdaki göreceğiniz listede 600 den çok kelimeyi yazmanın fazlaca bir anlamı yok. Bunları yaklaşık 200-er-küsur kelimeler olarak yazmakta olduğumuz kitabımıza eklemeyi ve/veya web sayfamızda (vakit buldukça bilgi girişleri yaparak) arka-arkaya yayınlamayı planlıyoruz. Kitap ise üç cilt olarak planlandı. Onda 200 den çok kelime ve bazı değişimler ve cümleler gösterildi. Bu cildi düzensiz notlarımızdan derlemiş olduğumuz şekli ile ham halinde iken (hiçbir kontrolü yapılmamış bir taslak-sürümünü) Ön-Türk Akademisi Facebook grubunda bazı uzmanlar ile (onların elektronik posta adreslerine göndererek) paylaştık. Bunu dosyayı (kitabın ham halini) erken paylaşmamın esas iki sebebi vardı. Bunlardan ilki olası sağlık sorunları ile ilgiliydi. Daha önce ne olduğunu anlamadığımız bir kalp veya benzeri problem yaşamıştım. Bunun tekrarlanabileceğinden ve daha doğrusu bir kalp krizinden korktuğum için elimdeki çalışmayı en azından bu gruptaki bazı kimseler ile paylaşarak onlarda da bir kopyasının bulunmasını istemiş olmamdır. Kontrolünü yapmadığım halde kitabı ham halini paylaşmamın ikinci sebebi ise dil bilimi araştırmacılarının bu çalışmayı incelemeye başlayarak konudan haberdar olmasını sağlamaktı. Düşündüm ki içlerinden bazıları bu çalışmalara katılabilir veya kendileri, de ayrıca okumalara başlayabilirlerdi.

Tabi bu yazmadaki 600 kadar kelimeyi bugünkü dilimizdeki sözcüklere eşlememiz dışında cümle yapısının Türk dillerine uyduğunu ve bu kelimelerin bir araya gelerek anlamlı cümleler oluşturduğunu da göstermemiz gerekiyor. Yani aşağıda göreceğiniz kelimeler için bu işlem yapılmadı. Kelimelerin yanında göreceğiniz notlar ve açıklamalar esasen kendimiz için altığımız notlardır. Bunlar devam eden ve tamamlanmamış bir işin notlarıdır. Bunu çok sayıda cümle üzerinden analiz edeceğiz ve bunların anımlarını daha net şekilde ilerde web-sayfamızda veya kitaplarımızın ekinde göstereceğiz. Bu listeleri ve sayfamızdaki makaleleri erken paylaşmamın sebebi de yine başka araştırmacıların da ilgi duyabileceğini ve hangi noktada olduğumuzu anlamak isteye bileceklerine inanmamızdır.

Bu örneklerin çoğu kitaplarımızda yerini bulacak ancak bu makaleye (aşağıda) 50 den çok kelime ve bazı değişim ve cümleleri de ekledik. Bu kadarı yazmanın Türk dili içerikli olduğunu göstermek için yeterli olacaktır.

Yukarda da birkaç defa ve farklı cümleler ile belirttiğimiz gibi bir kelimenin birden çok şekilde okunuyormasına esas sebep, yazarın kullandığı alfabetdir. Bunu da tekrar tekrar yazıyorum çünkü bir yerde “S” başka kelimedede neden “Ş” okundu gibi bir düşünceniz olmasın. Bu bizim seçimimiz değil, 600 sene önce böyle yazıldığı için öyle olacaktır.

Ancak aşağıdaki kelime çeviri önerilerinin tamamı o kelimenin karşılığıdır demiyoruz. Bu konuya ancak kelimelerin cümle içerisindeki kullanılışları incelenerek karar verilebilir. Aşağıdaki tablo bu incelemeyi bu aşamada içermez.

Yani tabloların açıklama bölümünün amacı bu aşamada kelimelerin farklı okunuşlarının tamamının ancak Türk dili dahilinde anlam kazandığını göstermektir ama yazarın hangi kelimeyi hangi anlamda kullandığını göstermek değildir.

Üstelik bu yazmada geçen kelimeler cümlede kullanılmış şekilleri ile hangi anlamda kullanıldıkları tam olarak eşlendiğinde bunlar için bir de alfabetik lügat oluşturulacaktır.

Bu hazırlayacağımız sözlüğün adı “ATA El-Yazmasında Geçen Kelimeler Sözlüğü“ olacaktır.

Biz okumalara devam ettigimiz için kitabımızın üçüncü cildi tamamlandığında kelime sayısının 700 adet üzeri ve belki de bine yakın olabileceğini öngörüyoruz. Bu işi sadece boş zamanlarımıza yapmış olmasaydık kelime sayısında ve okunmuş tam cümle ve tercüme edilmiş tam sayfa sayıları anlamında daha hızlı ilerleme kat etmemiz mümkün olacaktır.

Ancak üzüлerek söylemeliyim ki bu işe bütün zamanımızı ayırmamız lüksümüz henüz yoktur. Bu sebeple bu yazmanın kısa sürede ve tamamı ile tercüme edileceği beklencisinde olacak kimselere bu işin hızlı şekilde tamamlanmayıcağını ve hatta bundan sonra da çok uzun seneler alacağını söylemek isteriz. Üstelik bize göre iş tamamlansa dahi gelecekte farklı dil bilimcilerinin farklı çeviri önerileri de olacaktır muhtemelen. Bu da işin doğal akışı içerisinde normal bir durumdur. Aynı durumda olan yani farklı araştırmacıların farklı şekillerde okuduğu veya tercüme ettiği ya da farklı transkripsiyon çalışması yaptığı tek el yazması da ATA el yazması değildir. Umarım okumalara katkı sağlayanlar olacaktır. Çünkü bugüne kadar gereği ilgiyi görmüş değildir. TDK resmi elektronik posta adresine ve çok sayıda üniversitenin ilgili birimlerinin öğretim üyelerine bilgi gönderdiğim halde bize geri dönüş yapan neredeyse olmadı denilebilir.

Şimdi aşağıda göreceğiniz tablo sadece kelime karşılıkları öneri tablosu niteliğinde algılanmalıdır.

Önemli-Not:

Aşağıda yazılmış bazı kelimeler veya açıklamaları, bir kısım insanlarımız “Yetişkinlerin okuyabileceği içeriğtedir,” şeklinde değerlendirecek olabilirler. Cinsel içerikli veya argo söyleyilecek kelimeleri kullandığımı düşününecek kimseler çıkabilir. Ne var ki bunlar yazarın yazdığı kelimelerdir ve doğum, hamilelik süreci ve cinsi münasebet kavramı etrafında 600 sene önce de kullanılıyordu olduğunu anladığımız ve insan doğasında bulunan adlandırmaların ve/veya tıbbi ifadelerin dâhilinde değerlendirilmelidir.

*Bana göre gerekli olmasa da her kişinin düşünce yapısı farklı olabileceği için ve bu yazımı bu konularda hassas olabilecek veya küçük yaştakilerin okumasında sakınca görebilecekler için, her durumda burada **+18 yaş** notunu koyalım. Bu konularda hassasiyeti olanlar devamını okuyup okumayacaklarına kendileri karar versinler. Bu notu koymamın diğer sebebi Türk dili kökleri ve Türk tarihi hakkında gerçekleri yazan kimselerin muhtelif sataşmalara maruz kalmalarıdır. Buna mahal vermemek adına bu notu düşüyorum ve cinsi içerikli kelimeleri yazmanın doğru olmadığını düşünenlerin yazının devamını okumamasını rica ediyorum.*

No	El Yazmasında Olduğu Şekli İle	Orijinali Latin Alfabesi ile	Türeşkoşuma Göre Okuma Çeşitliliği için bazı örnekler	Olası Ses Değişimine Uğramış Olabileceğİ Hali İle	Notlar ve alternatif okuma çeşitleri ile ilgili muhtelif açıklamalar: (Kelimelerin hangi okunuşunun alınması gereğiği cümle içerisindeki anlama uygun olarak ve benzer örnekler dikkate alınarak kararlaştırılmıştır. Birçok cümlede kelimelerin birden çok okunuşunun ve anlamının doğru şekilde örtüştüğü görülmüştür)
1		DÖLGÖR	DÖLGÖR	DÖLGÖR	Döllenmiş, döl-görmek, Döl-görmüş
2		DÖLÇÜ	DÖLÇÜ	DÖLCÜ	Dölcü, Dölleyen, döl-veren. (Dölleme işlevini yerine getiren kimse.) (The fertilizer)
3		ÇOR	ÇOR	ÇOR, ÇÖR, ŞOR	ÇOR ¹ =Kısır, hasta, acılı (kimse), kuru, kapalı/tikalı, bahtı-kara, kara, çorak, mahsul vermez (Barren, infertile, cork (çorak), close or seal). Şor=tuzlu
4		DOŞAIN, DÖŞEİN DOŞAN	DOŞAIN DÖŞEİN DOŞAĞIN DÖŞEĞİN	DÖŞEĞİN, DÖŞEYİN	Döşek=Yatak (Kelime eki; -in) Döşein (yatağın), Doşak=Ayak bağı / Doşagın (ayak-bağının), Döş=göğüs / Döş+eğin (Göğüs-Kafesi, Göğüs-eğrisi, bir yerin döşenmiş olması, (Kelime kökü için diğer olasılıklar; DOŞAK=Ayak bağı, köstek. DOŞAN=Tavşan, ...vb)
5		ÇOPOR, ÇÖPÖR	ÇOPOR, ÇÖPÖR	ÇOPAR, ÇAPAR, ÇEPER, ÇOPUR,	ÇOPAR ² =dikkatsiz, haşarı, yaramaz. ÇAPAR ³ =Atlı-Postacı, atlı-ulak, at-koşturur kimse, at-binici,

¹ [Cor kelimesinin bazı anlamlarının görülebileceği sözlük sayfası:<<http://www.sozce.com/nedir/79214-cor>>]

² [Çopar kelimesinin bazı anlamlarının görülebileceği sözlük sayfası:<<http://www.sozce.com/nedir/79193-copar>>]

³ [Çopar kelimesinin bazı anlamlarının görülebileceği sözlük sayfası:<<http://www.sozce.com/nedir/69575-copar>>]

				ÇÖPÜR	huysuz, sakar, çiçek bozuğu yüz, albino, karışık renkli, sarışın-mavi gözlüçilli kimse, ÇEPPER ⁴ =Çit, set, duvar, bir şeyin veya yerin dış kısmı, hububattaki yabancı madde, huysuz geçimsiz kimse. ÇOPUR ⁵ = Benekli, sakat, yüzünde çiçek hastalığından kalma izler olan kimse. ÇÖPÜR ⁶ = Keçi kılı, karışık dolaşık iş, yünün kirli ve/veya topaklanmış yerleri.
6		SARSUR ŞARSUR	SARSUR, ŞERSÜR	SARSAR, ŞERSÜR, ŞARŞUR ŞAŞIR	SARSAR (-sarsıl / sarsılmak- sarsan kişi anlamında, şok geçirir/sarsılır olur/ sarsan- şok edici durum) (Shakes, Shocking) ŞERSÜR=Şer sürmek, kötülük yapmak, İftira etmek, iftiracı, Kötülük yapan kimse. ŞARŞUR=yansıma ses olarak bir sıvı akıntısı vb. akar – akıntı anlamında, ŞAŞIR ...
7		UÇCZ, ÜÇCZ	UÇCIZ, ÜÇCÜZ	UCUZ, ÜÇÜZ, ÜÇ+CÜZ	UCUZ, ÜÇÜZ, ÜÇ+CÜZ (Üç bölüm, üç yüz/üç surat, üç çeşit
8		PÇGU, PÇGÜ	PiÇıGU, PiÇıGÜ, PüÇüGÜ	BİÇİGÜ / BİÇİĞİ / BİÇİĞİ, PÜÇÜGÜ	BİÇİĞİ=Yara yeri, bıçılı yeri, ameliyat yarığı/yarası, kesilmiş yer, yırtık yeri PÜÇÜGÜ= Kuyruk sokumu (Not: kelime buzağı (piçik ⁷) ve bıçilmiş kuru ot

⁴ [Çepper kelimesinin bazı anlamlarının görülebileceği sözlük sayfası:<<http://www.sozce.com/nedir/72731-ceper>>]

⁵ [Çopur kelimesinin bazı anlamlarının görülebileceği sözlük sayfası:<<http://www.sozce.com/nedir/79203-copur>>]

⁶ [Çöpür kelimesinin bazı anlamlarının görülebileceği sözlük sayfası:<<http://www.sozce.com/nedir/80041-copur>>]

⁷ [Piçik kelimesinin bazı anlamlarının görülebileceği sözlük sayfası: <<http://www.sozce.com/nedir/258746-picik>>]

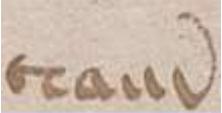
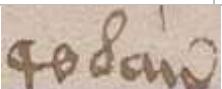
					(piçen ⁸) veya saman anlamında da kullanılabilir)
9		APZAM, EPSEM	APZAM, EPSEM	EBZEM, EPSEM ⁹	Susma, sessiz, sakin, ses çıkarmayan, susan (Silence, quiet, silent person, to be silent)
10		UYAR	UYAR	UYAR ¹⁰	UYAR= ikaz et, uygun-düşür, bulunduğu veya oturacağı yere uygunlaştır, uygunlaştır, uygun-olur, denk-gelir, uyarıcı-ol, ... <i>Bu kelimenin anlam uy kökü uygun anlamındadır ancak anlam değişmesi veya kayması ile bu kelimenin; tahrık-et, kolay uzlaşılan, ikaz-et, yerinde, geçimli/nazik kimse ve bunun gibi anımları da oluşmuştur.</i>
11		SAR, SER, ŞAR	SAR, SER ŞAR	SAR, SER ŞAR ŞER	SAR= Sar sar (-sarmak-), SER=ser (-sermek-), ŞAR=şar (-yuvarlak/top gibi/topak-) ŞER (şer veya şehir ?)
12		SOR	SOR	SOR SOĞUR	/SOR (sor) SOĞUR (?) (sar veya sağır şeklinde dönüşmuş olup olmadığına cümle içindeki anlamı üzerinden bakalım zira bu durum diğer kelimeler için de kontrol edilmeli)
13		SAIN	SAIN	SAN, SEN, SAIN, SAĞIN ŞAĞIN	SAIN/SAĞIN= faydalananmak, sağınmak, sağmak, kendini (<i>göğsünü</i>) sağma anlamında. SAN (sanmak, zannetmek) ŞAĞIN (Şahin veya Uşağın anlamında ? olup olmadığına bakılacak)

⁸ [Piçen kelimesinin bazı anımlarının görülebileceği sözlük sayfası: <<http://www.sozce.com/nedir/258742-picen>>]

⁹ [Epsem kelimesinin bazı anımlarının görülebileceği sözlük sayfası: <<http://www.sozce.com/nedir/113955-epsem>>]

¹⁰ [Uyar kelimesinin bazı anımlarının görülebileceği sözlük sayfası: <<http://www.sozce.com/nedir/322503-uyar>>]

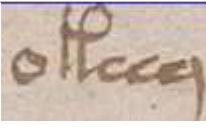
14		ARAP	ARAP	ARAP	ARAP=Kara, Arap
15		AR-APOTU	ARAPOTU	ARAP OTU	ARAP-OTU denilen bir bitki (Yazar burada baştaki AR sözünü bilinçli olarak ayırmış olmalı. Muhtemelen kelime oyunu olacaktır ancak yine de AR sözünün AR DAMARI sözündeki AR kökü ile kökteş olup olmadığını AP-YOLU sözünün anlamını köklerden okuma ile arayarak ya da okuyarak ve bunlara birlikte bakarak incelemeli. Bunu yaparken başkalarının bu konuyu çalışıp çalışmadığından bağımsız olarak ve varsa bu çalışmalara önceden bakarak beynimizi kirletmeksizin tekrar araştıralım)
16		DOLARAK, DÖLEREK	DOLARAK , DÖLEREK	DOLARAK , DÖLEREK	DOLARAK=dolarak, DÖLEREK=dölleyerek DOL ve DÖL sözleri geçmişte bir dönem kullanılmış tek sözden zamanla anlam ve ses değeri bakımından ayrılmış olabilir...
17		OYAR, O- YAR, ÖYER	OYAR, O-YAR, ÖYER	OYAR, O-YAR, ÖYER, ÖVER	OYAR = Oyma eylemi, oyer O-YAR=O sevgili anlamında, ÖYER = Eğer/Eyer –veya – Över?
18		DOYGÖZ	DOYGÖZ	DOYGÖZ	DOYGÖZ demek tok gözülü demektir. Açı-göz kelimesinin (açgözülü sözünün) tam tersi olan kelimedir. Dilde kullanımı unutulmuş sözlerdendir ve bu sebeple sözlüklerde dahi yer almaz. Açıgöz varsa doygöz yoktur dememek gerekirdi zaten işte bu

				<i>kelimeyi de bulduk .. :)</i>
19		ÇAM, ÇEM ÇAĞN	ÇAM, ÇEM ÇAĞN / ÇEĞN	ÇAM, ÇEM, ÇAĞIN / ÇEĞN, CAN ÇAM ÇEM akarsu ve/veya temiz ve akıntısı olan (kendisini tazeleyen) su birikintisi anlamındadır. Çemmek veya çimmek diye söylenen yıkanmak dediğimiz kelime aslında “akarsuda yıkanmak” anlamında kullanılmış olmalıdır. Bugün yanlış kullanılıyor olan, “banyo kabul etti” veya “banyo yaptı” sözleri gibi, “akarsu yaptı” demek ile aynı şekilde çalışmıştır diyebiliriz. Bugün Rus dilinde SU-DEPOSU anlamında kullanılan ÇEN olarak seslendirilen kelime ile buradaki ÇEĞN okunuşunun yakınlığı dikkat çekicidir. Alfabeye Transkripsiyonumuza esasen bu kelime, ÇAĞIN (zamanın/dönemin) veya CAN (Ön Türk dilinde ÇOĞAN/ÇOGAN/ÇOKAN seslendirilen kelimededen doğmuş kısaltma kelimelerden birisi olabilir.) okuması da değerlendirilebilir.
20		DOŞAIN, DÖŞEİN	DOŞAIN, DÖŞEİN	DOVŞAN/ TAVŞAN DOŞAIN, DÖŞEİN DOVŞAN ve TAVŞAN söylenisi ağız farkı sebebi iledir ve D ve T değişimi Türk dilinde sıklıkla görülür. DOŞAIN seslendirilişi ses değeri olarak DOŞAK kelimesine oldukça yakındır. DOŞAK: kuşak, bağ, kordon, zincir anlamındadır. (Daşak/taşak kelimesi, bu bağ ve bağlantı anlamı ile doşak

				<i>kelimesi ile kökteştir. Kelimenin aslı Doşak olmalıdır. Ancak Ön Türkçe anlamı ile en erken söyleşisini bugün bugün seslendirseydik bu kelime DOĞUŞ-EK olarak seslendirilebilirdi. Bu kelime anlam olarak bir organizımızın adını-da vermiştir. Ancak bu söz geçmiş Türk dilinde aynı zamanda “göbek bağı”, “göbek kordonu” için de kullanılmış olmalıdır.) DÖŞEİN kelimesi hem yatağın hem de döşenmiş/dayalı-döşeli anlamına gelir. Bu kelimenin erken kullanımının “anne karnındaki bebeğin yattığı” bölüm anlamında kullanıldığını da düşünebiliriz. Bu kelimenin “anne yatağı – rahatlığında –” anlamında kullanılmış olması olasılığı vardır. Muhtemelen insanın huzurlu bir şekilde yattığı bir yer ve/veya yatarken “deliksiz uyuduğu” bir yer olarak anlaşılmıştır. Kaynaklıdır. Anne karnındaki bebeğin yattığı yer anlamından evirilerek türetilmiş isim olmalıdır. Ancak bu eski anlamı muhtemelen en erken birkaç bin yıl önce unutulmuş olabilir. Ayrıca kelimenin kökü döş Türk dilinde göğüs anlamındadır. Geçmişte döş- eki göğse birleşik olan anne karnı için de kullanılmış bir kelime olabilir.</i>

21		ZORÇCU	ZORÇCU	ZORÇUCU	Amacına ulaşmak için zor kullanan kimse, tecavüzcü. Bu kelime bugün Azerbaycan Türk dilinde halen yaşamaktadır. Zorlamak, tecavüz etmek anlamında kullanılmaktadır.
22		LOSU-DOLGSÜ/DÖLGSÜ/DOILGSU	ILOSU/LOSU-dölgüsü	Loğusa dölgözü,	İkinci kelime DOILGSU ise bu “Loğusanın doğurması” anlamında olmalı. Diğer seçenekler: LOĞUSA-DÖLGÖZÜ. Burada IL-OSU sözündeki kök İLİK sözündeki İL-köküdür. İl kök kelimesi farklı kelimelerin türetilmesinde kullanılmıştır. Ön Türk dilinde bu kelimenin kökü farklı anlama gelmekteydi ve bugün kullanılan bütün farklı anlamlar bu eski anlamlardan ayrısti. Ön Türk dilinde bu kökün anlamlarından bazıları; birleşmek, İki ucun birleşmesi, kavuşmak, birbiri ile olmak, belli bir yere bağlanmak veya tutunmak, içine girmek, birbiri ile yakınlaşmak, alaka kurmak anlamıdır. Aslında bu anlamlar biraz değişikliğe uğramış olarak bazı kelimelerde yaşarlar. İlik (birbiri ile bağlantı organı), iliklenmiş (birbirine tutunmuş), birleşmiş, bitişik, bağlantılı, birleşerek kapanmış/kapatmış, birleşmek, içerisine birleşmiş, içerisine kapanmış, birleşerek doğmuş veya doğurmuş, yakınlık kurmuş, ilişkide olmuş, dışardan kapatılmış gibi anlamlarda kelimeler

					türetelebilir. OS (<i>bazı ağızlarda OZ</i>) kökü ise, birbirine özdeş veya aynı türden ikişeyin yan-yanaya gelerek yeni bir yapı oluşturması, en az ikişeyi veya birden çokşeyi belli bir yere birleştirerek yeni bir şey yaratmak, elde olanlar ile yeni bir şey yaratmak, birşeyi değiştirerek başka bir şey yaratmak, “ozulmak”, yani yaratılma anlamındadır. OSU/OZ’U kelimesi; ozulmuş, eşmek/eşilmiş, delerek koymak/delinmiş, delmek anlamlarında kullanılır. Ağacı aşılama işlemindeki gibi, iki gövdeden birisinin delinerek diğerinin ona birleştirilmesi anlamından dolayı kelime bugün aşılama dediğimiz işlem gerçekleşmesini-de anlatır. Kelimeyi iki candan yeni bir can yaratmak şeklinde de anlamlandırmak mümkündür. Yani IL-OSU kelimesi bir insan için bir organ ismi oluşturacaksı, bu, “ilişkinin aşılандığı yer veya birleşmenin olduğu bölge / dölyolu kanalı için” isim olarak kullanılabilir. Ya da buna yakın anlamlar almış olabilir. Ancak IL-OSU kelimesi bir eylem olacaksa bu durumda kelime; birleşerek-eşilmiş, ilikten / özden / birleşmekten / kapatılmış-olmaktan-dolayı yaratılmak veya <i>direk bir anlam ifade etmeden ancak soyut bir anlam olarak</i> “ruhun bedene

					konulmasından / can-veren/can-bağlayan yerden yaratılmak" anlamındadır. LOĞUSA sözü ise; "birleşmekten dolayı yaratmış olan kimse" anlamındadır. Bu kelime Ön Türk dilinden Yunan dilinde LOXEÍOS "doğum yatağı", LEXŌ "yeni doğurmuş kadın" anlamı ile alıntılmıştır. Aslında kelime ÍLEXŌ yazılmış olmalıdır ancak baştaki ses olan Í sesi düşerek LEXŌ seslendirilir olmuştur. Bu kelime Aramice/Süryanice aynı anlama gelen ELĀH sözcüğü ve İbranicede ise ELŌAH seslendirilmiş sözcük ile bağlantılıdır. Alıntılayan diller kelimeyi Ön Türk dilinden geniş anlamı ile değil ancak dar anamları ile almış olabilirler. Bu anamlardan bazıları, doğum yatağı, hayat bulmak, yaratmak, yaratmış, gibi anamlardır. Bu kelime hakkında ve bu kelimenin kökü hakkında daha detaylı olarak yazacağım. Kelimenin aynı zamanda Türk Tanrı inancında Tanrıının sıfatlarından birisi olduğunu da düşünmekteyim.
23		DOOR	DOOR	DOOR DOĞUR DOUR	Doğur, doar, doğur, doğar gibi farklı ağızlarda farklı söyleşileri olan doğurmak eyleminden kökteş kelime
24		OLGU / OILGU, ÖLGÜ,	OLGU, ÖLGÜ, OĞLUCU	OLGU, ÖLGÜ, OĞLUCU ALGU	OLGU: Olmuş olması, oluşu, olma durumu ÖLGÜ: Ölme durumu, "Ölmüş olması" veya "ölüsü" OĞLUCU= ailenin sevimiisi/aziz oğlan çocuğu ALGU: Almış olduğu şey

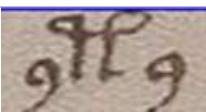
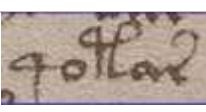
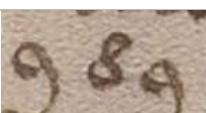
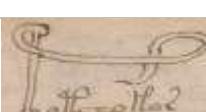
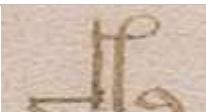
					(Algı?)
25		ORANAX, ÖRENEX	ORANAX, ÖRENEX	ORANAK, ÖRENEK, ÖĞRENEK	ORANAK=Orulmuş biçilmiş alan, ekin yiğini, <i>Orma aygıtını veya aleti?</i> ÖRENEK=Örnek, öğrenilmiş ek bilgi, öğrenilmiş-ek-olarak ORAN-OK: “Oransal- Okşarı (Oransal Benzeri/en yakın benzeri)” veya “toplayan-ok” anlamında olabilir. ÖRNEK sözü ve “Oransal- Okşarı (Oransal Benzeri/en yakın benzeri)” anlamı arasında yakın ilişki dikkat çekici. ÖĞRENEK: Öğrenelim?
26		ULAM, ÜLEM	ULAM, ÜLEM UILAM ÜİLEM	ULAM, ÜLEM	ULAM= Kesintisiz, eklenmiş, ek-yeri, sürekli, aralarında herhangi bir bakımdan benzerlik görülen/olan şeylerin tümü, yetenekli, becerikli, grup, demet, topluluk, kategori, ÜLEM= Ölem / Öleyim
27		DOLU, DÖLÜ	DOLU, DÖLÜ, DOILU, DÖİLÜ	DOLU, DÖLÜ Doğulu, doğmuş, Değili	Dolu ve dölü olarak okunabilir, Doğulu, doğmuş olan, değil'i (deyimi), değil şeklinde seslendirilebilir. “Öyle değil”, “söylenisi/deyimi”, “söylenmiş söz”, “değil- ama tam tersine” anlamlarında-da kullanılabilir.
28		SAAR, ŞEER	SAAR, ŞEER, ŞA-ER	SAĞIR, SAĞAR, ŞEHİR, ŞAİR	SAĞIR, SAĞAR (süt sağmak gibi), ŞEHİR, ŞAİR
29		OS, OŞ, ÖŞ	OS, OŞ, ÖŞ	OS, OŞ, ÖŞ	OS=Kemik, ÖŞ=Hemen, OŞ=Hoş İlaveten OŞ (osh) bazı leğelerde çorba veya aş/yemek olarak seslendirilir.
30		SAIR, SEİR, ŞAİR,	SAIR, SEİR, ŞAİR,	SAİR, SEİR, ŞAİR,	SAİR (benzer), SEİR/Seyir, ŞAİR,

		ŞEİR	ŞEİR	ŞEİR	ŞEİR/Şehir
31		PLAIN, PLEİN	PLAIN, PILAIN, PLEİN	PLAN / BLEN / BİLEN, FİLAN,	PLAN, BİLEN, FİLAN (?) Plan sözü zaten Ön Türk bil- kökenli bir kelime olmalıdır. PLAN = BİLEN
32		ÇÖP, ÇOP, ÇOF	ÇÖP, ÇOP, ÇOF	ÇÖP/ÇOP ÇOF	ÇÖP/ÇOP= ÇÖP (hem çubuk/dal hem de atık/zibil anlamında)
33		POZ	POZ	POZ/BOZ	Bozmak kelimesi ile kökteş ve ayrıca boz (gri) renk, anlamında
34		ÇÖZ	ÇÖZ	ÇÖZ	ÇÖZ=Bağırsak, ayrıca çözülme, çözelti, çözmek kelimeleri ile kökteş
35		DOLGU, DÖLGÜ, DÖLCCÜ	DOLGU, DÖLGÜ, DÖLCCÜ	DOLGU, DÖLGÜ, DÖLÜCÜ	DOLGU, DÖLÜGÜ (DÖLÜ), DÖLCÜ (DÖLCCÜ=DÖLCÜ/DÖ LLEYEN)
36		O-YAIZ OYA-İZ	O-YAIZ OYA-İZ AIYAIZ ?	O-YAIZ / YAĞIZ OYA-İZ AYAZ OYAZ	O-YAIZ/O-YAĞIZ OYA-İZ (Oyuk veya örgü izi, dikiş izi <i>anlamında</i> ?) AYAZ O-YAZ/OYAZ (oyalı)
37		İYEMÖZÜ	İYEMÖZÜ	İYEM ÖZÜ	İYEM=GÜZELLİK (İyem kelimesi güzellik demektir. İyilik kelimesi ile kökteşir. Yüz veya vücut güzelliğini ifade ettiği gibi ruh güzelliğini anlatmak için de kullanılır.)
38		İYÇER	İYÇER	İÇER	İçer
39		APÇCU OPÇCU ÖPÇÜ <i>Burada dördüncü harf tam belli değil I veya C olabilir bu durumda kelime APÇIU da olabilir</i>	APÇCU OPÇCU / ÖPÇÜ	APÇIĞI OPÇUCU / ÖPÇÜCÜ	Apçığı (bacak arası, üreme bölgesi) Öpçük / Öpçik = kıyı, köşe Öpçücü (detaycı?) <i>Bu ilk harfi O veya A arası bir yapıda çizilmiş. Bu sebeple kelimenin farklı okunuşları da vardır. Kelimenin ikinci harfi F sesi de verdiginden buna göre-de farklı okunuşları da vardır. Farklı cümlelerde ne şekilde geçtiği cümle bütünlüğü açısından değerlendirilerek bu kelimeye karşılık olabilecek seçenekler</i>

					<i>daraltılacaktır. Her kelime için not etmesek de esasen benzer durum birçok kelime için de mevcuttur.</i>
40		ÇOX, ÇÖX	ÇOX, ÇÖX	ÇOK, ÇÖK	Çok ve Çök olarak okunur
41		ZORU 2-ORU 2-ÖRÜ	ZORU 2-ORU 2-ÖRÜ	ZORU 2-ORU 2-ÖRÜ 2-ARI	ZORU= Zor olanı 2-ORU= 2 orulmuş 2-ÖRÜ=İki duvar/örü 2-Arı Eki-Oru: Ekilmiş bicilmiş ve mahsülü alınmış yer, Ekme-biçme durumu ...
42		ULAX	ULAK	ULAK Oğlak ?	ULAK Oğlak ?
43		SUSUS	SUSUS	SUSUZ	SUSUZ
44		OSAR OŞAR ÖŞER ÖSER	OSAR OŞAR ÖŞER ÖSER	OS-AR OĞŞAR ÖŞER ÖSER AŞER	Osar=kemikleşir Osar = OZAR (uzar) veya Ozlaşır Hoşar= Hoşlanır? veya Hoşlaşır? Eşer veya Aş-er= aş eren kimse, aş-ermek Öser=Eser Öşer = Öşermek; açıktan göz kararmak AŞER = Aş ermek, aş eren kimse OŞAR = benzer (okşar Azeri Türk dili)
45		OUSAR OUŞER OUŞAR	OUSAR OUŞER OUŞAR	OUSAR OUŞER OKŞAR OUŞAR AŞAR ÖÜ-ŞER	Ousar=uzar O-şer=O kötülük Okşar=Benzer Uyuşur Aşar Evi-Şer ?
46		ZAİRÜ ZEİRÜ	ZAİRÜ ZEİRÜ	ZAHİRİ ZEHİRİ	ZAHİRİ ZEHİRİ
47		SAĞXZ	SAĞXIZ	SAĞ-KIZ SAKIZ	SAĞ-KIZ SAKIZ
48		ORULAIR ÖRÜLEİR ÖRÜ İLEİR	ORULAIR ÖRÜLEİR ÖRÜ İLEİR	ORULUR ÖRÜLÜR ÖRÜ- İLEYİR	ORULUR ÖRÜLÜR ÖRÜYOR / ÖRÜ- EYLEYİR (örme işi yapıyor anlamında)

49		JİYVER JYVAR JYVER	JİYVER JYVAR JYVER	CEVHER	CEVHER
50		ÇİYÇÜ ÇİYÇY ÇİYÇÜ	ÇİYeÇÜ, ÇİĞÇI, ÇİY- YERÇÜ ÇİY- YERÇÜ	ÇİYeÇÜ ÇİĞÇI ÇİYERCÜ	Çiyecü= Tohumcu, ÇIĞÇIĞ= Atkuyruğu bitkisi, İlaveten; bu kelime Ç ve Ş değişimi yaşamış ise bugün karşılığı ŞİYŞÜ yani ŞİŞİ / “Şışmiş yeri” anlamında olabilir. CİĞERCİ (<i>Ciğere dokunur olan kişi veya ciğere dokunur konuşan kişi anlamında olabilir</i>)?
51		PZAK PZEK PRAK	PZAK PZEK PRAK	PISAK PEZEK PRAG BRAK BZEK	PISAK= Çekingen, Korkak veya pısmış kimse PEZEK=Pancar yaprağı, PAZAK=Zayıf, yağsız BURAK ? veya BIRAK ? Bezek <i>PRAK şehrinin adı olup olmadığına cümle içindeki yerine bakılarak ve/veya harita sayfasında aynı kelime aranarak bakalım</i>
52		OYAM ÖYEM	OYAM OIYAM ÖYEM ÖİYEM	OYAM AYEM ÖYEM	OYAM (My embroidery, My lace) AYEM=Ayem HAVA demek. ÖVEM=Öveyim Öyem=Evim ?
53		SAPAK SEPEK ŞAFAK	SAPAK SEPEK ŞAFAK	SAPAK SEPEK ŞAFAK	SAPAK=Yol ayrıımı SEPEK=Değirmen taşının ekseni. Veya Azeri ağızlarında SERPELİM anlamında. ŞAFAK = Dawn, Aurora, Sunglow, First-Light
54		OPLAR OFLAR ÖFLER	OPLAR OFLAR ÖFLER OPILAR ÖPİLER OFILAR	OPLAR OFLAR ÖFLER ÜFLER	OPLAR=Hoplar OFLAR=Oflar, sizlanır, şikâyetlenir, hayıflanır ÖFLER / ÜFLER= Üfler
55		ÜLEM UILAM ULAM	ÜLEM UILAM ULAM	ÖLEM UILAM ULAM	ÖLEM, UIL-AM= Söleyeyim veya uluyayım (ulumak veya ululasmak) anlamında olabilir. (<i>Sürekli oğlan</i>

					<i>çocuğu veren/doğuran kadın) ?</i> ULAM=Ücretsiz ve sıra ile görülen iş, yetenekli, becerikli, uç-uca eklemek gibi anlamları vardır.
56		YAM YAĞM YEM	YAM YAĞM YEM IYAM IYAĞM IYAĞN İYEĞN İYEM	YAM YAĞN YEM IYAM/İYEM IYAĞN AYAĞIN YİYEN	YAM=Tatlı patates, yer elması, öp-çöp, pislik, çapak, göze veya başka yerlere kaçan kir, YAĞIN YEM İYEM (güzellik) AYAĞIN (ayaküstü, hareketli, ayak'ın/ayağın)
57		DOYARSAK DÖYERSEK	DOYARSAK DÖYERSEK DOIYARSAK DÖYERSEK	DOYARSAK DÖYERSEK DAYARSAK	DOYARSAK DÖVERSEK DAYARSAK DİYERSEK? 4-AYARSAK (Dörde ayarlanmış / dörde ayarlanabilir)?
58		OIYSAM OYSAM	OIYSAM ÖYİŞEM	AKŞAM	AKŞAM
59		OŞAR ÖŞER	OŞAR ÖŞER	AŞAR EŞER AŞ-ER	Aşar Eşer Aşermek Aşar: Bir geçit, bir yol, duvar veya duvarımsı dik yapı, bir bölge veya bir zaman dilimi ya da süreç boyunca.
60		SAIROŞU SEİROŞU	SEİROŞU SAIROŞU	SARHOŞU	SARHOŞU Seyretmesi hoş olan ?
61		SAM ŞAM ŞEM SAĞN SEĞN ŞEĞN	-SAM ŞAM ŞEM SAĞN SEĞN ŞEĞN	-SAM ŞAM ŞEM SAĞIN SEVİN ŞEN ŞEYİN	-SAM= Birinci tekil şahıs kelime eki ŞAM= Mum, gece ŞEM= Şembe/Şenbe SAĞIN= Saçınmak, yararlanmak, faydalananmak SEVİN= Sevinmek ŞEN= neşeli Şeyin?
62		YAR, YER, İYER	YAR, YER, İYER / IYAR	YAR, YER, İYER, EĞER	YAR, YER, İYER (iy/iğ verir / kokar anlamında),

					EĞER?
63		UYU ÜYÜ	UYU UIYU ÜYÜ ÜİYÜ	UYU ÜYÜ İYİ	UYU ÜYÜ ¹¹ İYİ (Not: Transkripsiyon okumaları sırasında birçok farklı kelimelerde 600 sene önceki U sesinin bugüne kiyasla I sesine ve aynı şekilde Ü sesinin ise İ sesine dönüştüğü gözlemlendi. Bu sebeple İYİ okuması da değerlendirilebilir.)
64		DOYAR DÖYER	DOYAR DOIYAR DÖYER DÖİYER	DOYAR DÖVER DEĞER / DEYER	DOYAR DÖVER DEĞER / DEYER
65		USU UŞU ÜŞÜ	USU UŞU ÜŞÜ	US'U/US-U UŞ'U ÜŞ'Ü	USU/US'U/US-U= Akı, düşüncesi, akıl-fikir, iyi ve kötüyü ayırt edebilme becerisi. UŞU (Şu), (HUŞU?; Hayranlık ve korku hisleri karışımı bir duyg,) ÜŞÜ (bir alet veya araç yapımında kullanılan sap veya düz dal/odun parçası.) ÜŞ'Ü (üçüncüsünü, her-üçü, üçü-birlikte)
66		IPOYÇOLAR İPÖYÇÖLER	IPOYÇOLAR İPÖYÇÖLER	İP ÖLÇÜLER İP AYÇALAR	İp-ölçer / İp ölçüler= İp-ile bir çeşit ölçüm yapmak. İp kullanarak sonucu görmek/ölçülemek. İp-ay-çalar / İp-ayçalar ?
67		2 ÖÇBİRÜ	2-ÖÇBİRÜ	2 Ölçü-biri 2 ÖÇ-biri 2 AÇ-biri	2 Ölçü-biri (İki-de biri, ½'si) / her iki defadan birisinde, (ÖÇ=Sınır, Ölçü, sebep) 2 sınırdan biri, 2 nedenden biri, 2 ölçüden/ölçmeden birisi, İki sebepten birisi. 2 Açın/açtan birisi.
68		JLU JLÜ	JILU JİLÜ	CILI	CILI= İlık, sıcak, bozuk/çürük, sulu (cılık/civik?)

¹¹ [Muhtemelen yazar tarafından bu "ÜYÜ" kelimesi bu görselde kullanılmış değil. Ancak kategorik olarak ve kesin bir görselde kullanılmamıştır demek de uygun bulduğum bir metot olmadığı için kelimenin anlamını burada not etmeye fayda gördüğüm için sözce sözlükteki linkini burada paylaşalım; <http://www.sozce.com/nedir/326782-uyu>]

69		SAMJLU SAĞNJLU	SAMJLU SAĞNJLU	SANCILI SAĞIN- CILI	SANCILI. <i>Bozuk-gibi?, sıcak-gibi?, Çürülmüş-gibi?</i>
70		OYOR ÖYÖR	OYOR OİYOR ÖYÖR ÖİYÖR	EĞER/EYER OYAR	EĞER/EYER OYAR
71		IKÇOXSU İKÇÖKSÜ IKAN- ÇOXSU / İKİÇOXSU <i>Not: İlk harfin kuyruk kısmı gibi görünen son ucundaki nokta bilinçli yapılmış ise o kısım AN sesi verecek.</i>	IKOÇOXSU AKIÇÖKSÜ IKAN- ÇOXSU İKEN- ÇOXSU	İKAÇOKSU İKİÇÖKSÜ AKIÇAKSU İKEN- ÇOKSU AKAN- ÇOKSU İKENÇAKSI İKİ ÇOKSU	AKA-ÇOKSU (ÇOK MİKTARDA AKSIN) İKİ-ÇÖKSÜ / ÇUKURUMSU / ÇÖKEL AKACAK-SU -İKEN ÇOK SAYIDA/ÇOKLU AKAN-ÇOKLU -İKEN ÇAKSI İKİÇOXSU = ikiden fazlası, İkiden çok,
72		Ç2TU Ç2TÜ ÇZTÜ	ÇEKİTÜ ÇZTÜ	ÇEKTİ ÇÖZDÜ	ÇEKTİ ÇÖZDÜ (Çözüldü, boşaldı. Örnek; Dizlerinin bağı çözü.)
73		ÇOYÇU ÇÖYÇÜ	ÇOYÇU ÇÖYÇÜ	ÇAYCI	ÇAYCI=Çay seven, çay yapan, çay yetiştiren ?
74		DÖŞ DOŞ	DÖŞ DOŞ	DÖŞ/DOŞ DAŞ	DÖŞ=GÖĞÜS DAŞ/TAŞ
75		ÜİNOPGCÜ UINAPCGU UINOPCGU	ÜİNOPGCU ÜİNAPCGU UINAPGCU	İYNAPCIĞI İYNAP- GÜCÜ HÜNNAPCIĞI	İYNAPCIĞI / İĞNAPCIĞI İYNAP-GÜCÜ? (İYNAP=HÜNNAP ?)
76		İN / IN	İN	İN	İN
77		ÇLEM ÇİLEM ÇELEM ÇALAM	ÇİLEM ÇELEM ÇALAM	ÇİLEM ÇELEM ÇALAM	ÇİLEM? ÇELEM: <i>Şalgam, Pancar, Kirmizi turp, Yiğit, Evin saçlığı</i> ¹² ÇALAM (<i>Çalma anlamı</i> ;

¹² [ÇELEM: *Şalgam, Pancar, Kirmizi turp*. <<http://www.sozce.com/nedir/71957-celem>>]

					<i>koyun ağıllarında veya deve ahırlarında toplanıp, kurutularak kuşın yakmak için kesilen kesek, kuru tezek.—vb—¹³</i>
78		ÇUOCILAR ÇUOCLAR	ÇUOCILAR ÇUOCLAR	ÇOCULAR	ÇOCULAR = ÇOCUKLAR
79		OYAIK OIYAIK	OIYAIK	AYAK	AYAK
80		SAK	SAK	SAK SAP	SAK = SAP (NOT: Şaküll kelimesi SAP kelimesinden geliyor. Eskiden bu kelimenin dik durmak anlamı da vardı. Sak-il/sak-ul dik duran demektir.)
81		APAK	APAK AFAK	APAK AFAK	APAK= Şişman tombul sevimli. AFAK= Yer ile göğün birleşmiş gibi göründüğü yer. Ufuklar ¹⁴ .
82		OYOLU ÖYÖLÜ OIYÖİLÜ	OYOLU ÖYÖLÜ OIYÖİLÜ	AYÖLÜ AY-ÖLÜ	Ay-ölü; Yapacak fazla bir işin olmadığı ölü geçen ay anlamındadır. Bu kelime daha çok tarım ile ilgilenen çiftçilerin kullandığı bir kelime olarak OCAK ayına verilen addır. <i>Bugün Ocak Ay’ı kelimesi yaşatılmıştır ancak AY-ÖLÜ kelimesi dilde kaybolmuştur. Ocak ayı da aslında fazla yapacak bir iş olmadığı için OCAK/SOBA önünde geçirilen ay anlamında kullanılmıştı. Bugün Ölü-ay kelimesi muhtemelen esnaf tarafından herhangi bir işin ve müşterinin olmadığı bu anlamda işlerin zayıf olduğu herhangi bir ay için kullanılabilir.</i>
83		ÇOIORAK	ÇOIORAK ÇAĞIORAK	ÇAI-ORAK ÇAĞIORAK	Orak kelimesi eskiden Temmuz Ay’ı için kullanılmıştı. Orak tarlayı

¹³ [ÇALAM: <<http://www.sozce.com/nedir/68883-calma>>]

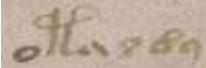
¹⁴ [Afak: <<http://www.sozce.com/nedir/3837-afak>>]

					biçme aletinin de adıdır. Çağı-Orak orak çağrı anlamında olup tarlaların biçileceği ay veya dönemi anlatır ve aynı zamanda Temmuz Ay'ı anlamında kullanılmıştır.
84		OLGUZAR ÖLGÜZER	OLGUZAR ÖLGÜZER	ÖLGÜ-ZAR OLGUZER OL GÜZ AR	Ol: Divanü Lügati't-Türk ol anlamı; O, -dir/-dir/-dur/-dür¹⁵ Güz: Yazı kişi bağlayan ara mevsim, sonbahar dönemi¹⁶. AR: Divanü Lügati't-Türk ar anlamı; Kestane rengi, kumral, konural¹⁷ OL-GÜZ-AR: O güz kumral. Bu kelime tabiatın, ağaç yapraklarının kestane rengi olduğu dönemi anlatır. Genellikle sonbahar dönemini ifade ediyor diye düşünülse-de Ata El yazması takvim sayhasında bu kelime EKİM Ay'ı için kullanılmıştır. Ol kelimesinin kök anlamları arasında olmak, doğmak, olgunlaşmak anlamları da vardır. Bu şekilde okunduğunda Olgun Güz kumralı olarak çevrilir ise bir mevsimin en olgun olduğu dönem anlamında Güz dönemi ortası olarak EKİM Ay'ını anlatmış olmalıdır. Sonuç olarak bu kelime EKİM Ay'ı için kullanılmıştır.
85		SEPERÜ SEFERÜ SAFARU SAPARU	SEPERÜ SEFERÜ SAFERÜ SAPARU	SEPERİ SEFERİ SAFARU	SEPER: Yağışlı SEFER: Yolculuk, dini (hac) ziyaret amaçlı yolculuğu SAPAR: Ayrıntı, fark, mevcut durumdan veya

¹⁵ [OL:< <http://www.sozce.com/nedir/240626-ol> >]

¹⁶ [GÜZ:< <http://www.sozce.com/nedir/145925-guz> >]

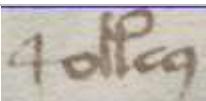
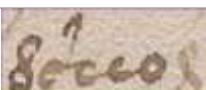
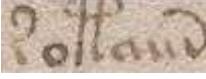
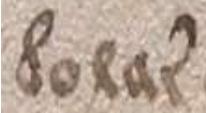
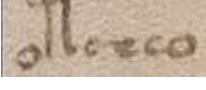
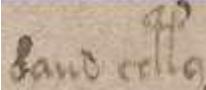
¹⁷ [AR: < <http://www.sozce.com/nedir/18497-ar> >]

					komumdan ayrılmak, SAFER: Ay takviminin ikinci Ay'ı. SEPERİ: Yağışlı durumda olan, yağışlı dönem. Muhtelif yağışların arttığı Ekim Ay'ı için bu terim kullanılabilir. Ata Elel yazmasında bu kelime Ekim Ay'ı için kullanılmıştır. SEFERİ: Hac ziyaretine çıkma durumunda olmak, Türkler için yazın sıcak döneminde yolculuk yapmamak adına kiş tam bastırmadan yolculuğa çıkan aydır. Bu genellikle Eylül ve ekim ayları için kullanılabilir. Ancak Ata Elel yazmasında bu sözün Ekim Ay'ı için kullanıldığını görmekteyiz. Burada Ön Türk dilinde SERPTİ-BAR (Serpti-var) kelimelerinin yağışlı/yağışlı-var anlamında yağmurlu dönem için kullanıldığını ancak bunun ses değeri karşılığının Hint-Avrupa dillerine SEPTEMBER olarak alıntılandığını söyleyebiliriz.
86		OYIPSU OY-İPSÜ	OY-İPSÜ	AY İP'Sİ	Bu kelime AY İP GİBİ İNCE anlamındadır. Kelime aynı zamanda Ay'ın geçiş döneminde olduğunu ve ince hassas bir dönem anlamında da ifade edilebilir. Ata el-yazmasında bu kelimenin Aralık Ay'ı için kullanıldığını söyleyebiliriz. Burada İP olarak okuduğumuz kısmın yani kelimenin 3. Harfinin yazılma şeklinden dolayı A olarak değerlendirilmesi de söz konusu olabilir. Bu

					durumda AB abarma, genişleme, devinme, büyümeye başlama gibi anlamlar verir. Ay'ın genişlemeye başlaması veya devinmeye başlaması anlamı yılın son Ay'ı olarak Aralık Ay'ı için kullanılmış olabilir. Ya da ipsi anlamı hassas anlamındadır ve tarım ve hayvancılık ile ilgilenenler açısından bu Ay'ın soğuklar ile mücadelenin başladığı hassas bir ay olduğu anlatılıyor olabilir.
87		ÇLÇULAXU	ÇLÇULAXU	ÇILÇILAĞI	Işıkları anlamındadır.
88		ULU-KARU ÜLÜ-KERÜ	ULU-KARU ÜLÜ-KERÜ	ULU-KADIN ÜLKER'İ	Ulu kadın ve Ülker şeklinde okunabilir. Ülker takım-yıldızı anlamındadır.
89		OYÇOLU OİYÇOILU	OYÇOLU	AYÇALI	AYÇA: Ay'ın hilal haline denir. Bu kelimedede yanına -LI/-LU eki alarak "Ay gibi" anlamı almıştır. Yani "ay gibi güzel ve ay gibi ince ve ışıklı" anlamında kullanılmıştır.
90		ULCOP ÜLCÖP	ULCOP ÜLCÖP	ÖLÇÜP	Ölçüp kelimesi kökü ölç kelimesidir. Ölçmek anlamındaki kelimedir. Burada ÖLÇEREK, ÖLÇEN ve ÖLÇER anlamındadır.
91		SARAP-OITÇKU SERAP-OITÇKU ŞEREF-OITÇKU ŞARAP-OITÇKU	ŞARAP-/SARAP-OITÇKU SERAP-OITÇKU ŞEREF-OITÇKU ŞARAP-OITÇKU	ŞARAP-OTÇUĞU SERAP-OTÇUĞU ŞEREF-OTÇUĞU	ŞARAPOTU / ŞARAPOTÇUĞU ŞEREFOTU / ŞEREFOTÇUĞU SERAPOTU / SERAPOTÇUĞU
92		OIKARSU	OIKARSU	AKARSU	AKARSU

93		ZOMSU	ZOMSU	ZOMSU	ZOM: Balya, sütun, ... ZOMSU: Sütun şeklinde akan su (sütun boyutlarında/çapında şelale)
94		DOCCU DOGU	DOCCU DOGU	DOĞU-UCU DOĞU	DOĞU DOĞU-TARAFI / DOĞU-UCU
95		2 AÇAR	2 AÇAR	2 AÇAR	2 AÇAR (2 ANAHTAR / BİR KAPİYI VEYA BİR KONUYU AÇMAYA YARDIMCI OLACAK İKİ İP-UCU, BİLGİ VEYA ANAHTAR) NOT: Bu bölüm biraz silik çıkmuştur. Aslini sayfa f85v/f86r (harita sayfası) sol üst köşede görülebilir.
96		ÖLÇSARAR ÖLÇSERER	ÖLÇSARAR ÖLÇSERER	ÖLÇÜSERER	SEREK meydan demektir. SERMEK sergilemek, ortaya çıkarmak-yaymak, göstermek, vb ÖLÇÜ: Ölçme işi, mukayese ve karşılaştırma ile bir sonuca varmak, vb.. ÖLÇÜSERER: Karşılaşma-meydanı, ölçme meydanı, müsabaka alanı veya hipodrom gibi bir karşılaşma alanı ya da ölçüşmenin (karşılaşma veya savaşın) yapılacak alan. ...gibi...
97		ÖLÇ	ÖLÇ	ÖLÇ	ÖLÇ
98		SVZ SV2 SeVEki ŞeVEki SAZ	SAZ SEVEKİ ŞEVEKİ	SAZ SEVKİ SEVE-Kİ ŞEVKİ	SAZ SEVKİ veya Sevgi ŞEVKİ SEVE-Kİ
99		SAPSASAZ	SAPSASAZ	SAPSASAZ	SAPSASAZ= Sazlık alan, Sazlık ve/veya çalışlık arazi/bölge
100		UYCSAR ÜYCŞER	UYCSAR ÜYCŞER	UCU-SAR ÜÇ-ŞER	Ucu sar Üç Şer: Üç kötülük, üç bela, UCU-ŞER: Sonu kötü,

					son/uç kısmı belalı
111		OIKSARAK OIKSEREK	OIKSEREK	OKSEREK	Serek: Meydan. OKSEREK = OKMEYDANI Not: Bu kelime harita sayfasında çizilmiş bir meydan üzerinde yazılmış.
112		7ΟΥΧΕΣΟΥ 7ΟΥΧΕΣΟΥ	7ΟΥΧΕΣΟΥ 7ΟΥΧΕΣΟΥ	7Ölçü-su Yediölçüsü / Yediölçü- cüsü	7 ölçü (7 olarak ölçülmüş olan kimse) 7 ölçü 7 ölçü su Yediğinin ölçü Yediğinin ölçü (Yediğine içtiğine dikkat eden kimse, yediği miktarı ayarlayabilen ve miktarı aşırıya kaçırılmamaya dikkat eden ve bu anlamda yediğini ölçen kimse) Not: Baştaki rakam 7 olarak okunuyor. Ancak biraz silik veya arka sayfadan yansımaya leke dolayısı ile 4 olarak-da okunma ihtimali az da olsa var. Orijinal materyali yakınlaştırarak incelemek gerekir. Eğer bu 4 ise anlam; {4 ölçü (4 olarak ölçümüş olan kimse), 4 ölçüsü, 4 ölçü su} anlamlarından birisi olmalıdır.
113		O	O	O	O: Üçüncü tekil şahıs "o".
114		ZAIR ZEİR 2 AIR	ZAIR ZEİR 2 AIR	ZEİR / ZEHIR 2 AIR/AĞIR veya ahır?	ZEİR / ZEHİR İki Ağır İki ahır ?
115		AIR	AIR EİR	EĞİR/EYİR AIR/AĞIR veya ahır?	EĞİR/EYİR AIR/AĞIR veya ahır?
116		AR ER VR Not: İlk harf öyle yazılmış ki	AR ER VR	AR ER VAR VER	AR ER VAR VER Not: Cümle içerisindeki

		<i>bunu hem V hem A / E okuyanlar olacaktır.</i>			yerine göre anlamına karar verilecek ve diğer olasılıklar elenecektir.
117		4 ÖLCÜ DÖLCÜ	4 ÖLCÜ DÖLCÜ	4 ÖLCÜ DÖLCÜ	DÖRT ÖLCÜ DÖLCÜ (Döl veren kimse, dölleme işini yapan kimse, dölleyen)
118		SÇ1COX SÇB1COX	SÇ1COX SÇB1COX	SEÇ 1 ÇOK SAÇ 1 ÇOK	SEÇ-BİRÇOK SAÇ-BİRÇOK
119		ROYAM RÖYEM	ROYAM RÖYEM	RÜYAM RAYİM	Rüyam Rahim (Yazarın lehçesinde veya kullandığı ağızda kelime /Ruyam/, /Rüyem/, /Royam/, /Röyem/, /Rayim/ veya /Rahim/ şeklinde seslendirilmiş olabilir. Bu sebeple yakın ses değerine sahip kelimeler incelemek cümle içerisinde bunlardan hangisinin anlamsal bir bütünlükleme veya eşleşme kurduğuna göre çıkarım yapılmalıdır.)
120		SAIRAK SEİREX	SAIRAK SEİREX	SAYIRAK SEYREK	SAYIYORUZ? SEYREK
121		SOPAR SÖPER	SOPAR SÖPER	SAPAR SEPER	SAPAR SEPER/SERPER
122		ÇIOUSOR ÇOSOR ÇÖÜŞÖR	ÇIOUSOR ÇOSOR ÇÖÜŞÖR	ÇOĞUŞAR COŞAR	ÇOĞUŞAR=ÇOĞALIR ÇOSAR=COŞAR
123		OYÇCO OIYÇCO	OYÇCO OIYÇCO	OYUCU	OYUÇ/OYUC=Yara, ameliyat kesiği, oyuk yer, oyulmuş yer OYUCU=Ameliyat yeri, oyulmuş/kesilmiş yeri -veya Oyucu şekilde, batan, sancılanan şekilde, oyucu/batıcı şekilde
124		SAĞNÇIYU SAĞNÇYU	SAĞNÇYU	SANÇIYOR SANCIYOR	SANÇMAK=Batırmak SANCIYOR=Sancılanıyor. Batıcı biçimde ağrı yapıyor

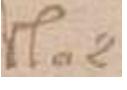
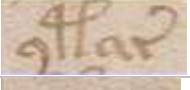
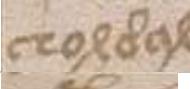
125		ÜİLCİEK ULCIEK	ÜİLCİEK ULCIEK	ÖLECEK	ÖLECEK
126		ÇCK	ÇCK	ÇOCUK	ÇOCUK
127		PÇCU PÇCÜ	PÇCÜ	BİÇİCİ	BİÇİCİ= Kesme işini yapan kimse, cerrah, biçme yapan kimse
128		PLGSU PİLGSÜ	PLGSÜ	BİLGİSİ	BİLGİSİ
129		OİYGU OYGU	OYGU	OYUĞU OYCCU	OYUK-YERİ / KESİK-YERİ OYUCU=Oyma Aleti/Kesme Aleti
130		XSAM	XSAM	KISAYIM	KISAYIM= Azaltıyorum. Küçülteyim. Bir açık veya yırtık yerin iki ucunu bir araya getirip açıklığı kısmak anlamında azaltmak veya kapatmak.
131		ÇVIYERAR ÇIBIAR ÇWIAR ÇBIVR ÇBIAR	ÇVIYERAR ÇIBIAR ÇWIAR ÇBIVR ÇBIAR	ÇIBIR ÇIBAR	İlk bakışta ÇİVİ-YARAR şeklinde algılanıyor. Diğer olasılıklar: ÇIBA: Zayıf, ince ve küçük. ÇIBAR/CIBAR: Zayıf çocuk. Bel ağrısında, kırık ve çıçıkların tedavisinde kullanılan iç yağı ve karasakız karışımı bir yakı/merhem. Yağ vb. sıvıların tortusu. Çiçek hastalığı. Geçim darlığı çeken, yoksul, zügür. Terkibinde yumurta ve sabun bulunan bir tür merhemdir. ÇIBIR: Küçük tahta fıcı. Tembel. <i>(Kelimenin diğer seslendiriliş şekillerine ses değeri olarak yakın-düzenen farklı kelimeler de vardır. Bu sebeple cümle içerisinde kullanımına bakarak, hangi cümlede</i>

					<i>(hangi kelime ve anlamanın bütünlük kurduğu gözetilerek çıkarım yapılmalıdır.)</i>
132		SAPU SEPÜ SAFU	SAPU SEPÜ SAFU	SAPI SEPI SAFI	SAPI SEPI: Sepmesi/serpmesi, sepiyor veya sepilmiş olması. SAFI
133		SAPÇGCLU	SAPÇGCLU	SAPÇIKLI	SAPÇIKLI: Sapı olan
134		ÇUCOX	ÇUCOX	ÇOCUK	ÇOCUK
135		SAIROŞU	SAIROŞU	SARHOŞU	SARHOŞU
136		ABIOR	ABIOR	ABI-OR ABIOR	ABI=Aşırı büyümüş olan. (Abarmış) OR=Kesip almak ve sonrasında kesileni bir araya getirmek/toplamak ABIOR: Aşırı büyümüş olanı kesip almak onarmak. Bu kelime normal yollardan doğumu mümkün olamayacak kadar aşırı büyümüş olan çocuğun karın bölgesi kesilerek alınması ve akabinde kesiğin dikilmesi veya bir araya getirilerek toparlanması anlamındaki kelimedir. İngilizcye ABORTION olarak alıntılmıştır.
137		UŞAK USAK ÜSEK USEK	UŞAK USAK	UŞAK UZAK YÜZEK US+EK	UŞAK: Çocuk UZAK YÜZEK: Yüzelim (yüzmek veya bir şeyi bulunduğu yerden söküp çıkarmak – <i>koyunun derisini yüzmek gibi</i>) US+EK: “Zeki olmak”, “akıln+eki” veya “akıldan-fazlası” anlamında olabilir.

138		SORAR SÖRER	SORAR SÖRER	SORAR SÜRER SARAR SOR-ER SAR-ER	SORAR SÜRER SARAR SOR-ER? SAR-ER?
139		OYGIZ	OYGIZ	AYKIZ	AY'KIZ AYKIZ
140		ÇOXSU	ÇOXSU	ÇOKSU	ÇOKSU: Çoğu, bir-çoğu, birçok kimse, ÇOK – SU?
141		OLCU ÖLCÜ OILCU	OLCU ÖLCÜ OILCU	OLCU ÖLCÜ OĞULCU	OLCU: Her şeyi olduran veya her seye olsun diyerek kabullenen ÖLÇÜ? OĞULCU: Erkek çocuk isteyen veya oğlancı anlamında olabilir?
142		OLCOPU OILCOPU	OLCOPU	OLCOPU OĞUL- COPU/ÇÖPÜ	Burada yazar OĞUL- COPU sözünü oğlanın pipisi veya oğlanın göbek bağı (kordonu) anlamında mı kullanmıştır cümle içerisinde incelemiş olabilir. <i>Okuma OL-COPU olarak yapılsa netice değişir mi?</i> OL-COPU: Yaratan Sopa (burada yazar erkek üreme organı için bu kelimeyi bir benzetme yaparak kullanmış olabilir.) <i>Not: Cop. Copu kelimesinin etimolojisi Çöpü (Sap-sopa anlamında) olmalı. COP sözü kökeni; İngilizce etimoloji sözlüğünde COP (n.) "policeman," 1859, copper sözünün kısaltılmış yazılı. Copper ise Çaper yani çapan er kişi demektir. Çapan er atlı kişi anlamındaki sözümüzdür. Jop kelimesi ile çöp (sopa/dal parçası) anlamındaki söze de benzerlik vardır. Bu Coper</i>

					ise o zaman sopalı kişi anlamına gelir yine de Türkçe köküne uygun düşer. Ayrıca Etimoloji sözlükte şu bilgi vardır. 1704, northern British dialect, "to seize, to catch," Middle French caper "to take," from Latin capere "to take"; or from Dutch kappen "to take,". Bu yazılanın aslı; Kelime KAP (Kapmak yani yakalamak, tutmak, içine almak) seslendirdiğimiz Türkçe köklü kelime ile kökteşir. Yani ne yazarlarsa yazsınlar bu kelime kökü açık-ara, her türlü ve her farklı yoldan Türkçeye çıkar.
143		OLGZ OLCCEKİ OLGIN	OLGZ OLCCEKİ OLGIN	ALKIZ OLUCEKİ OLGIN	AL-KIZ OLACAĞI OLGUN
144		SOPARAK SÖPEREK	SOPARAK SÖPEREK	SOPARAK SÖPEREK SAPARAK	Bu kelime için aşağıdaki okumalar yapılabılır; (<i>Bu okumalardan hangisinin daha doğru olacağı bu kelimenin geçtiği cümlelerin okumaları yapılırken alternatif okunuşları ve anlamlarından hangilerinin cümle ile bütünlük sağladığı netleştirilerek seçilecektir veya seçenekler azaltılacaktır.</i>) SOPARAK SÖPEREK SAPARAK 8 ÖPEREK 8 APARAK 80 PEREK 80 PARAK SAP-EREK SEP-EREK

145		OYARAK ÖYEREK	OYARAK ÖYEREK	OYARAK ÖYEREK	OYARAK ÖYEREK / EYEREK / EĞEREK
146		OYÇAK ÖYÇEK	OYÇAK ÖYÇEK	AYÇAK GÖYÇEK ÖLÇEK	AYÇAK: Ay gibi ıshıklı, ay gibi, güzel GÖYÇEK: Güzel ÖLÇEK: Ölçü alınacak örnek?
147		OYAPAK OYVPAK ÖYVPEK OİYVPEK	OYAPAK OYVPAK ÖYVPEK OİYVPEK	AYAPAK AY-İPEK ÖYV-PAK / EVİPAK O-İPEK	Bu kelimedede baştan 3. Harfin A veya V olduğu tam okunur değil. Bu sebeple olası okumalar şunlardır; AYAPAK: Ay gibi beyaz/pak/temiz AY-İPEK: Ay gibi ipeksi ÖYV-PAK / EVİPAK: Evi temiz O-İPEK <i>Not: Bu kelimenin geçtiği cümle içerisinde kullanılma şekline göre seçenekler azaltılacaktır.</i>
148		OYARAP OYARANAP	OYARAP OYARANAP	AYARAP O-YARAP O-YARANAP	Burada R harfi üzerinde bir nokta işaretü gibi olan AN sesi var gibi görünüyor. Bu içeride olduğunu veya olmadığını varsayıp bu okumaları yapabiliriz; AY-ARAP: Ay kararmış/siyahlaşmış, Ay karardığı için görünmez durumda O-YARAP: O Yaratan (O- Tanrı) O-YARANAP (O- Yaratılmış): O canlı türü
149		OLUSU ÖLÜSÜ ÖLÜ-SU OLU-SU OILUSU	OLUSU ÖLÜSÜ ÖLÜ-SU OLU-SU OILUSU	OLUSU ÖLÜSÜ ÖLÜ-SU OLU-SU OĞUL- US'u ULUSU OL'u SU	OL-USU: Bilinç / bilinci, Hayatta kalabilme/olma/var olabilme Aklı/Us'u ÖLÜSÜ: En azından, hiç yoksa/hiç-değilse/hiç olmazsa, en küçük (minimum) ÖLÜ-SU: İçinde bir canlı

					yaşamayacak kadar kirli su. İçmek için yararlı olmayan su. OLU-SU: Hayat getiren su. Hamile kadınların karnında çocuğu saran, hayat veren su. OĞUL-US'u (Oğlan akı) <i>ULUSU?</i> <i>OL'u SU: Sperm / meni ?</i>
150		TOR TÖR TAR	TOR TÖR TAR	TOR TÜR TAR TER	İkinci harf net okunmadığı için O veya A olarak değerlendirilebilir. Ayrıca 600 sene önce yazarın lehçesinde pek çok O sesinin bugüne kıyasla A sesine dönümüş olduğu örnekler görüldüğünden bu alternatifleri dikkate alabiliriz. <i>Bu kelimenin geçtiği cümleler tam olarak değerlendirildiğinde ve okunduğunda buradaki diğer seçenekler elenecektir. Kelimenin direk okunuşu TOR şeklindedir. Tor balık ağı veya ağ şeklindeki örgülü yapılara ve tuzak kelimesi karşılığı söylenen kelimedir.</i> TOR (Ağ) TÜR TAR TER
151		UYAR	UYAR	UYAR	UYAR
152		EM AM	EM AM	EM AM	EM AM
153		AK EK	AK EK	AK EK	AK EK
154		ÇÖPSAP	ÇÖPSAP	ÇÖPSAP	ÇÖP-SAP
155		ÇLU	ÇLU	ÇULU	ÇULU

156		UYAK	UYAK	UYAK	UYAK: Birbirine uygun gelen, aynı şekilde tekrar eden, uygun gelen ek, UYAK: Uyanık, gözü açık, kendinde ve/veya bilinci yerinde olan
157		SAP SEP	SAP SEP	SAP SEP	SAP SEP
158		ÇOPYAK CÖPYAK	ÇOPYAK CÖPYAK	ÇÖPYAK	ÇÖP-YAK
159		APAK EPEK	APAK EPEK	APAK EPEK	APAK EPEK / EKMEK
160		DOLAM DÖLEM DOLAĞN DÖLEĞN DOILAM	DOLAM DÖLEM DOLAĞN DÖLEĞN DOILAM	DOLAM DÖLEM DOLAĞN DÖLEĞN DOILAM	DOLAM: Dolma durumu, Dolmuş olması (veya bugün argo algılanabilecek ancak o dönemde tibbi terim olarak kullanılıyor olma ihtimali olan "Dolmuş, döllenmiş am" anlamında kullanılıp kullanılmamış olduğu bu kelimenin geçtiği bütün cümlelere tek tek bakılarak kelimenin bu anlamda kullanılıp kullanılmadığı net şekilde çıkarımlanabilir. Burada şu an yaptığımız faklı okunuşlarının nasıl işitildiği veya anlaşılabileceği örneğini kelime düzeyinde göstermemizden ibarettir.) DÖLEM: Dölleme, döl-emmiş DOLAĞN: Sarılgan/dolaşık olma, dolaşmış (göbek kordonunun çocuğa dolaşık olması gibi dolaşık olma anlamında) dolak'ın/makaranın' DÖLEĞN: Döllenmiş olan kimse, döleğin. DOĞULAM (Doğurma durumu, doğum yapan. Ayrıca sondaki birinci tekil şahis eki olarak da değerlendirilebilir. Farklı cümlelerde nasıl kullanıldığına bakılmalıdır.) 4OLAM, 4ÖLEM

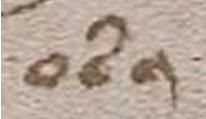
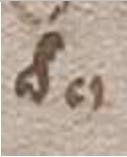
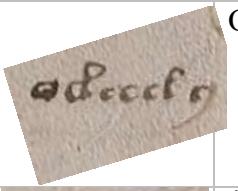
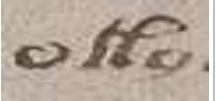
161		ÇOIRAP	ÇOIRAP	ÇOIRAP ÇAIRAP ÇEİREP	ÇORAP ÇAĞIRIP? ÇEVİRİP?
162		DOAR DÖER	DOAR DÖER	DOĞAR DÖVER	DOĞAR DÖVER
163		Ç2ER ÇEKER ÇEKAR	ÇEKER ÇEKAR	ÇEKER ÇIKAR	ÇEKER ÇIKAR
164		YAP IYAP İYEP	YAP IYAP İYEP	YAP	YAP
165		ÇOPAR	ÇOPAR	ÇOPAR ÇAPAR	ÇOPAR: Dikkatsiz, yaramaz, haşarı ÇAPAR: At binen, at koşturan, binici, atlı-ulak ÇAPAR: Karışık renkli, benekli. Sarışın mavi veya yeşil gözlü, çilli insan. Kula renkli hayvan. Benekli, alacalı hayvan. Karışık renkli yılan. Beyazı çok kır renkli hayvan. Boz ve siyah karışımı renkli köpek. Karışık renkli tüyleri olan tavuk.
166		ÇAK ÇEK	ÇAK ÇEK	ÇAK ÇEK	ÇAK: Başta saçların birleştiği yer. ÇAK: Işık, Şiddetli, ışık, ışık ve ses, şiddetli ses, yıldırım, yırtık, yanık, acı, çarpma, çakışma ÇEK
167		CAPAK CEPEK	CAPAK CEPEK	ÇAPAK KEPEK	ÇAPAK KEPEK
168		ARAR ERER	ARAR ERER	ARAR ERER	ARAR ERER
169		ÇAP ÇEP	ÇAP ÇEP	ÇEP ÇEP	ÇAP / ÇEP (Çep kelimesinin sözlük anlamları dışında pek bilinmeyen anlamlarından bazıları: Çapraşık, çarpık, çarp, çarpma, çapraz, ters tarafta/çapraz yönde olan, karmaşık/karışık/dolaşık, şası, ayakları çarpık)
170		YUSXO IYUSXO	YUSXO IYUSXO	YUSKO YUSKA YASKA	YASKA/YUSKO / YUSKA: Çaklı

171		ÇĞPIK-AŞORAX ÇĞBIK-ÖŞOREK	ÇĞPIK-AŞORAX ÇĞBIK-ÖŞOREK	ÇUBUK-AŞARAK ÇUBUK-ESİREK	Bu kelime çubuk aşılama/çubuk eşmek anlamındadır. Bugün bitkileri ağaçları aşılama dediğimiz aşılama işlemi budur. Bir ağacı başka bir ağaca birleştirme ile yapılan aşılama işlemini ifade eder.
172		INARU İNERÜ ZARU CNARU	INARU İNERÜ ZARU CNARU	İNERÜ ZARI ÇINARI	İNERÜ (aşağı inmesi, azalması, düşmesi, iniyor olması, yokuş aşağı, azalan yönde/azalır şekilde, küçülüyor/azalıyor olması) ZARI ÇINARI <i>Not: Burada ilk harf IN veya CN veya Z olarak okunamıyor. Bu durum bu harfin iki parçadan ibareت yazım/çizim şekli ile kaynaklıdır. Bu kelimenin geçtiği cümlede muhtemelen bu anımlardan birden fazlası ile bütünleşen anımlar gözlemlenecektir. Ancak kelimenin geçtiği cümlede burada yaptığımız okumalara uygunlaşmama görülür ise uygunlaşmayan seçenek burada silinerek farklı okunuş olasılıkları azaltılacaktır. Sürekli olarak tekrar ettigimiz şekilde bu çalışmamız nihai/bitmiş/tamamlanmış bir çalışma değildir ancak okumalar devam etmektedir ve bundan sonra farklı okumalar da söz konusu olabilir.</i>
173		ÇNOR Ç2OR	ÇNOR ÇEKOR	ÇINAR ÇEKAR	ÇINAR <i>Burada Ç harfi üzerindeki işaretin 2 veya N olarak okunabildiğini görüyoruz. Hangisi olduğu tam net değil bu sebeple her iki okunuşunu da dikkate alıyoruz; ÇIKAR, ÇEKER veya</i>

					<i>ÇAKAR olarak okunabilir.</i>
174		UYU ÜYÜ UIYU	UYU ÜYÜ UIYU ÜİYÜ	UYU UIYU/UYGUN ÜİYÜ/İYİ	UYU (uyumak) UIYU: Uygunu UYU: Uyumlu, uygun gelen, denk, birbirine eş benzer/uygun, fit-olan / denk-düşen, denk/denkleştirmek ÜİYÜ: İyi, birbirine denk gelen
175		SAUYU 8E-UYU	SAUYU 8'E UYU	SAYI SAYIYI 8'E UYU	SAYI SAYIYI 8'e uyu-mak (sekize uyu/sekize uygunlaştırmak/denk getirmek/ayarlamak) 8 parçaaya/sekize denk getirmek
176		UYAP	UYAP	UYAY'IP UYAY'IB OYUP	UYAMAK: Ekleme, yapıştırmak, birleştirmek, birbirine uygunlaştırmak, birbirine denk getirmek, uymak, birine bağlı olmak, bağlı kalmak, çatmak, birbirine takılmak/eklenmek UYAY'IP/UYAY'IB: Ekleyip, birleştirip, denk getirip OYUP: Oyarak
177		ÇIYOXŞURU -veya- ÇIYOXŞU 2Ü -veya- ÇIYOPSÜ 2Ü -veya- ÇIYOPSÜRÜ	ÇIYOXŞURU -veya- ÇIYOXŞU 2Ü -veya- ÇIYOPSÜ 2Ü -veya- ÇIYOPSÜRÜ	ÇAKŞUR'U -veya- ÇAKŞI-Eki -veya- ÇÖPSÜ-Eki -veya- ÇÖP-SÜRÜ	<i>Burada ortadaki harfin X veya P olduğu tam belli değil. Aynı şekilde son hecedeki harfin-de Z yoksa R olduğu tartışılabılır. Bu sebeple farklı seçeneklere göre okuma yapabiliriz. Öyle-ki yazının tercihi olarak bu kelimeyi onun farklı okunması amacıyla yazmış olması ihtiyimali de vardır.</i> ÇAKŞUR'U: Çakşur kelimesi PAÇA ve PÜSKÜL anlamında kullanılır. Kelimenin ÇAĞŞIR söylenişi de vardır. ÇAKŞURLU demek “paçalı” demektir. ÇAKŞI-EKİÜ: Paçamsı-

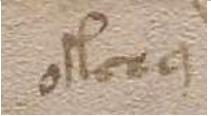
					ekini veya püsküllü-ekini olarak çevrilebilir. ÇÖPSÜ-EKİÜ: Çöpsü-ekini kelimesi çöp gibi ince yapıda olan ek kısmı/bölümü anlamındadır. ÇÖP-SÜRÜ: Burada sondaki SÜRÜ kelimesi SÜRGÜN anlamındadır. Bitkiler için bu kelime; Bitkilerin değişik uzunluk ve büyülüklükteki, genellikle yapraksız, küçük filiz ve dalcıkları (fişkin-kol) anlamında kullanılmıştır. Yani kelime çöp-sürgünü, çöpsü-fişkin-kolcuğu veya filiz anlamında kullanılmıştır. <i>Bu kelime Sayfa 25r de görülmüştür ve bu sayfadaki bitki çiziminde püskül veya filiz gibi görünen veya bir dut gibi görünen yapı bitki çiziminin bir parçası olarak görülmektedir.</i>
178		ÇOYÇU	ÇOYÇU ÇAYÇU	ÇAYCU / ÇAYCI	Bu kelime çay yetiştircisi, çay seven, çay yapan anlamlarında kullanılabilir. <i>Bu kelime el yazmasında sayfa 25r de geçmekte ve bu sayfadaki bitki çizimi bir çeşit çay olabilir.</i> Yaprak yapısı Çay'a ve Dut'a benzeyen bir bitki çizimidir.
179		OLANYEROR OLANYER-O2 OLANGİÖZ ÖLEGİÖZ OLAĞIOZ	OLANYEROR OLANYEROEKİ OLANGİÖZ ÖLEGİÖZ OLAĞIOZ	OLANYARAR OLANYERAEKİ OLANGÖZ ALAGÖZ ÖLEGÖZ ÖL-AĞAZ	Bu kelimenin sondaki harfi R, 2 ve Z arası bir şekilde yazılmış. Bu sebeple olası okunuşları aşağıdakilerden birisi olmalıdır; OLAN-YARAR: Elde edilen fayda. OLAN-YARA-EKİ (Olan=bitki, varlık. Yara-eki=Merhem? yara-kabuğu?)

					OLANGÖZ: Göze benzeyerek çıkan, göze benzer varlık. ALAGÖZ: Ala-gözlü (<i>bir isim olarak</i>) ÖLEGÖZ: Ölüyor olan göz? ÖL/OL-AĞAZ (<i>bir cins bitkinin adı</i>)
180		ÇNOROŞO	ÇNOROŞO	ÇNARAŞA	ÇINARAŞA kelimesi “çınar-aşılıya” anlamındadır. “Çınar aşılamak”, “çınar ağaçına aşılama yaparak başka bir ağaç ile birleştirmek” anlamındadır. Veya <i>çınar fidesi dikmek anlamına da gelebilir.</i>
181		ÇULU	ÇULU	ÇULU	ÇULU
182		ÇIKARAK	ÇIKARAK	ÇIKARAK	ÇIKARAK
183		TORÇOPIKU	TORÇOPIKU	TOR-ÇAPIK'U	TOR-ÇAPIK'U: “Ağ-sepeti” anlamındadır. Tor: Ağ demektir. Seyrek örgülü balıkçı ağı için bu kelime kullanılır. Çapık ise bir sepet türüdür.
184		OŞAGN OŞAĞIN	OŞAN OŞAĞIN	AŞAN AŞAĞIN UŞAĞIN	AŞAN AŞAĞIN (Aşak=duvarın, bendarın) UŞAĞIN (Çocuğun) AŞAK kelimesi duvar, bent, dağ-dibi, yokuş-aşağı ve aşağı anlamındadır.
185		OIYÇSU	OIYÇSU	AVUÇSU	AVUÇ-SU: “Avuç içi kadar su”, yani “küçük su birikintisi” anlamında kullanılmıştır.
186		OYÇ ÖYÇ	OYÇ ÖYÇ	OYUÇ ÖLC ÖYEÇ AYEÇ	OYÇ/ÖYÇ kelimesinin ses değeri olarak yakın düştüğü kelimeler şunlardır; ÖYÇ = Ölç, OYUÇ = Oyuk. Yüzeyinde oyuklar olan yer veya şey. Delik-deşik. Çukur.

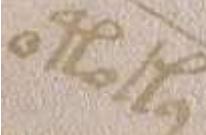
					ÖYEÇ (EYEÇ) = Su birikintisi, gölcük. AYEÇ = Ağaç, ağaçlık.
187		OZU ÖZÜ	OZU ÖZÜ	OZ'U ÖZÜ ÖZ'Ü	OZ = Öz, şiir, karşı-karşıya, onde, ileri. Parçaları veya şeyleri bir araya getirip yeni bir-şey veya yapı yaratmak, bir şeyi başka bir şeye ekleyerek yeni bir-şey yaratmak, ...vb... Ozmak: Öne geçmek, yarışı kazanmak, büyümek, yükselmek, ruhu yükselmek, üst mertebeye ertmek. Üste birleşmek, Tanrıya veya Tanrı katına atılmak/birleşmek/varmak, birleşerek yeni bir canlı, yapı veya hayat oluşturmak, ...vb... ZÜ ¹⁸ = Sulak, verimli yer, otlak. ÖZ ¹⁹ / ÖZ'Ü= Kendisi, ruhu, gönlü, çekirdeği, bir-şeyi var eden en küçük parçası, yüreği, yağı, iki dağ arasında bulunan dere, iki dağ arasındaki yolu, geçidi, dağ arasındaki deresi.
188		SU ŞU	SU ŞU	SU ŞU	SU (su, çay, dere, ...) ŞU
189		OŞP	OŞP	AŞIP	OŞP = Aşıp, aşarak, geçerek, (köprü ?)
190		OŞGSU	OŞGSU	AŞIGSU AŞIKSU	Taşkın suyu, Yatağını / bendini / barajını aşmış su.
191		ÖLÜ	ÖLÜ	ÖLÜ	ÖLÜ

¹⁸ [ÖZÜ. Sözce Sözlük. <<http://www.sozce.com/nedir/252088-ozu>>]

¹⁹ [ÖZ. Sözce Sözlük. <<http://www.sozce.com/nedir/250608-oz>>]

192		OTÇU	OTÇU	OTÇU	OTÇU: Ot ile meşgul olan / ot biçen kimse. Kırsal yerlerde otlardan/bitkilerden ilaç yapan ve hekimlik yapan kimse. Eski-dilde eczacı-hekimlik yapan kimse. Otacı. Ottadan ve onların faydalarından anlayan kimse. Hayvanlar için ot biçen kimse.
193		OIYAMO OIYAMO / AIYAMO	OIYAMO	AYMA AYAMA	AYMA = aymak <i>Bu kelimenin harita sayfasında da okunmuş olması bir yerin adı olmuş olabileceğini de işaret ediyor.</i> AYAMA kelimesi; “Ay gibi kutsal”, “Ay-bereketi”, “Ay’ın hayat getiren suyu” veya “Ay’ın hayat vermesi/doğurganlığı” anlamındadır. Kelime Hint-Avrupa dillerinde Kutsal su adını almıştır. Konstantinopolis (İstanbul) şehrinde çok sayıda AYAMA adında yerler vardır. Bu kutsal su anlamındadır ve bu isimde eski çeşmeler, bir-dere veya akarsu ve bazı kutsal mekânlar bu şehirde pek çoktur. VM-el yazması harita sayfasında bunlardan birisi not gösterilmiştir. Kelime Ön Türk dilinde KA-OY’IL-OLA-GALA / K-AIL-OLAGA sözlerinden türemedir. Bu kelimenin bugünkü modern Türk diline direk transkripsiyonunu yaparsak “katılarak Aydan var-olarak kalan” diyebiliriz. Ancak bu sözlerin anlamı “aydan gelerek var-olmuş” veya başka bir değişle “kutsal” anlamındadır. OY’IL sözü “Aydan gelen”

					demektir. <i>Baştaki K-/Ka-kökü katılmış, eklenmiş, birleşmiş, bir iken iki olmuş gibi anımlara gelmektedir. Bu çok eski kök ses ve anımları hakkında daha detaylı örnekler ilerleyen bölümelerde tarafimdan verilecektir. Bu Ön Türkçe kelime Proto-Indo-European dillere de “Kaila-“ olarak alıntılmıştır. Kelime Proto-Germanic dile “Hailaga”, Old-High-Germanic dile “Heilag-“ veya “Halig” olarak alıntılmıştır. Bu kelime Yunancaya “Hagia-“ ve İngilizcaye “Holy” seslendirilerek “kutsal” anlamında girmiştir. Yani bu kelimelerin tamamının kökü Ön Türk atalarımız tarafından kutsal kabul edilen AY/OY/IYA seslendirilen kök kelimemizdir. Atalarımız Ay’ın kutsal olduğuna inanmaktadır. Bunun sebeplerini ve kelimin doğuşunu farklı örnekleri ile detaylı şekilde açıklayacağız. Bugün “AYAMA”, “AYAZMA” gibi kelimelerin “Hagia” (kutsal anlamındaki) Yunanca kelimededen geldiği söylense-de bunun Hint-Avrupa dillerinde geçmiş kökleri tam olarak bilinmemektedir veya açıkça esası olmayan sözde bulgular kelimin kökünü olarak uydurulmaktadır. Aslında “Hagiama” kelimesi kendisi “Ayama” kelimesi ile ortak kökten “AY” kelimemizden</i>

					<i>gelmektedir.</i>
194		OYOLU OYÖLÜ	OY-ÖLÜ	AYÖLÜ	AYÖLÜ kelimesi OCAK Ay'ı karşılığı kullanılmış bir kelimedir. Bu kelime işlerin olmadığı anlamında “işlerin ölü olduğu ay” anlamındadır.
195		2CCAĞR 2GAĞR	2CCAĞR 2GAĞR	EKÜCCÜ EKİÜCCÜ- AĞIR İKİNCİ-AĞIR ÜKÜCÜ-AĞIR	Tekrar hatırlatalım ki, bu okunuş yazarın bir kelimeyi farklı okunabilir yazmış olmasından doğan alternatif okumalardır. Burada “EKÜCCÜ-AĞIR / EKİCC-AĞIR” okunuşunda ortada bulunan “-KÜCÜ” sözünün bazı Türkçe sözlüklerde “ŞUBAT” anlamında gösterilmiş olması bir tesadüf olabilir-mi? Muhtemelen baştaki “E-” ve arada yan-yana gelen “-CC- (c)” seslerinden birisi Türkçe konuşma dilinin belli ağızlarında, zamanda bir süre önce düşmüş olmalı. Yani kelime “EKÜCCÜ-” veya “EKİCCA-” yerine “KÜCÜ” olarak bazı ağızlarda yaşamış gibi görünüyor. Bugün “İKİNCİ” demek yerine “KİNCİ” demek gibi bir durum var ki, bu tarz “ilk sesinin düştüğü” farklı ve çok sayıda kelime örnekleri Türk dilimizde pek çoktur. “KÜCÜ” Şubat demek. Anlaşılıyor-ki kelimenin evirildiği yer İKİNCİ anlamındaki söyleşilerinden birisidir. Kelimenin “İKİNCİ-AĞIR” söyleş şeklinden “-Ağır” kelimesini de atarak veya kısaltarak bakarsak “ikinci” anlamındaki kelime ikinci ay anlamında kullanılmış

					görlüyor. Kelimenin farklı ağızlarda “İKİCCİ”, “ÜKÜCCÜ”, “ÜKÜCÜ” gibi seslendirilişleri olmuş olabilir. Hatırlayacağınız gibi alfabeyi ve transkripsiyonu detayları ile açıkladığımız bölümde yan yana gelen sessiz harflerin arasına Türkçenin uyumu kuralına göre seslilerin ekleneceğinden bahsetmiştık. Yani kelimenin içindeki ilk sesli veya bazen o kelimenin öncesindeki kelimedede olan ses düzeneine uygun düşen kelimelerden sesliler koyarak transkripsiyonu değerlendire biliriz. Bunu yapmamızın sebebi Türkçenin bugün yaşamayan, yani kaybolmuş ağızlarında olabilecek olası seslendiriliş şekillerini de dikkate alarak bu seslendiriliş şekilleri ile bugün yaşayan kelimeler arasında bir yakınlık kurmak istememizdir. Bu anlamda ses yakınlıklarını açısından bakıldığında bu kelimenin farklı okunuşlarının tamamının bugünkü “İKİNCİ” kelimesine en yakın olduğu söylenebilir. Anlaşıldığı gibi sonra baştaki sesli düşmüş ve kelime KİNCİ/KÜNCÜ olarak söylenir olmuş. Ancak bu sese eskiden yüklenen anamlardan ŞUBAT anlamı kaybolmadan belli ağızlarda zaman içerisinde

					kullanılmaya devam etmiştir.
196		ULAZARU ÜLEZARU	ULAZARU ÜLEZARU	ÜLEZ-ARI ÖLEZ-ARI ULAZ-ARI	“ÖLEZ”: Bitkin, gücsüz, cılız, çok zayıf. Alev, ışık vb. için çok zayıf olma, sonecekmiş gibi bir hâlde bulunma anlamındadır. Ayrıca kelimenin eski Türkçe yazılışı ve seslendirilişi de “ÜLEZ” şeklindedir. ÖLEZ-ARI arıların kelimesi gücsüz düşüğü dönemi anlatmaktadır. “ULA” (Ula-vurmak): Kovana yeni kovan/sepet eklemek (adding a new section to hive / attaching two hives / adding a basket to a hive). “ÜLEZ”: Hastalıktan incelmek, salgın, zayıflamak, batmakta olan güneş. Kelime –mek/-mak takısı ile de görülebilir. “ÜLEZARU” kelimesini ölmek üzere olan, zayıflamış, aç durumda ve gücsüz arı olarak çevirebiliriz. Bu kelime sebebi ile arıcılık konusunda yılın üçüncü ayında ne yapılıyor diye araştırmak durumunda kaldım ve bu konuda arıcılık yapan arkadaşımdan bilgi edindim. ULAZARU: Kovanına takviye bölüm veya gıda eklenmiş arı.
197		2OZAĞR 2ÖZEĞR	2OZAĞR 2ÖZEĞR	EKİ-OZ-AĞR, EKİ-ÖZ-AĞR, EKİ-ÖZ-EĞR veya EKİ-OZAĞR / ÖZEĞR	Burada “EKİ” kelimesine şu anamları verebiliriz: Ekin ekilen yer, ekilmiş tahılın filiz vermiş biçim, tarlada bitmiş tahıl, buğday, tahılın toprağa atıldığı andan harman oluncaya kadar aldığı durum veya dönem. Bir

					şeyin eki, bir yapıya başka bir yapının eklenmesi veya bir yapıdaki eksikliği ona ek yaparak tamamlama olayı. Tahılın toprağa ekilmesi/konulması işi ve/veya dönemi, Bu bileşik kelimenin diğer bileşenlerinin anlamları şunlardır. ÖZ: Bir varlığın kökü veya onu aslını kuran şey. Embriyo, tohum, çekirdek, iç, ilik, öz-yağı, özünün temeli, özünün esası. Yürek, ruh, gönül. Kendine özgü ve kendi aslının en küçük birimi. İki yükselti arasındaki (yatay ve uzunca) yapı/hat/dere/yol. OZ: Bir şeyin karşısında olan veya karşısına denk gelen şey. Karşı karşıya. Yüksel, büyü (yükselme, büyümeye). Büyümeye, gelişme, yükselme. Karşılığı olarak denk düşme. Öz. AĞR: Ağır. Ağır (olgun). EĞR: Eğir. {Eğir: Salgılama, salgılayarak örme veya bir yapı oluşturma. Arıların çıkardığı bir tür salgı. Kışın arıların (kovası soğuk, kar veya yağmur gibi dış şartlardan korumak amacıyla,) kovan deliklerine sıvadıkları madde. Eğir mumu. Karın ağrısını iyi etmek için kullanılan bir kök, andız. Karın ağrısına karşı kullanılan bir çeşit kök. Bir çeşit baharat. Kızılçık} OZAĞR: (UZAĞR) Uzar (uzama evresi). ÖZEĞR: Özer (özemek), özleştirir (eker, tohumu veya canının doğacağı en

				küçük birimini ekmek veya döllemek). Kuru bir-şeyi sulandırarak ona hayat vermek, kuru bir şeyi sulandırarak ondan yeni bir şey yaratmak/yapmak üzere onu hamur kıvamına getirmek. Öze su vererek yeşertmek ve büyütmek. Katı veya yoğun şeyleri sulandırarak akışkan/hareketli ve yeni bir şekil verilebilir veya başka bir amaç için kullanılabilir hale getirmek. EKİ-OZ-AĞR: Ekinlerin yükselerek ağırlaşması (büyümesi). Bu kelimeyi ekinlerin büyündükleri dönem anlamında kullanılmıştır. EKİ-ÖZ-AĞR: Ekin/buğday/tahıl özlerinin (tohumlarının) ağırlaşması. (Tahılın/buğdayın büyümeye ve ağırlaşmaya başladığı dönem.) EKİ-ÖZ-EĞR: Ekleme embriyo/tohum salgilama (arılar veya canlılar için üreme dönemi anlamında). Arıların salgıladıları öz ile ekleme yapması (Burada genel bir yazım söz konusu. Bu şekli ile kelimenin “salgılar ile öze ekleme yapma/inşa-etme dönemi” gibi bir anlamı olabilir. Aynı zamanda, ekleme; “kovandaki açıklıkları kapamak” için yapılıyor olabilir veya “üremek için veya belli bir yapı oluşturmak için” yapılıyor olabilir.) EKİ-OZAĞR: Eki-Uzar. (Ekinlerin uzama dönemi anlamında) EKİ-ÖZEĞR: Eki özlerine,

					su çekerek/sulanarak-yeşerir. (Ekinlerin yeşerdiği/sulandığı/geliştiğ i dönem anlamındadır. Bu kelime bugün NİSAN Ay'ı dediğimiz ay için kullanılmıştır.
198		OYGUSAR	OYGUSAR	AYGISAR AYCCISAR AY'ICISAR	Burada AYCCI ve AY'ICI kelimelerini bugün AĞACI olarak söylediğimizi algılıyoruz. Ağaç kelimesi bazı ağızlarda ve/veya lehçelerde ağaç, aveç, ay'ıç, ayeç, aac/aaç, ay'ıc, ay'ıç ve bunun gibi söyleniş şekilleri ile seslendirilmektedir. Sar kelimesinin Türk dilinde birçok anlamı vardır. Ancak AĞACISAR kelimesinin anlamı ağaçların etrafının onun yapraklarının, çiçeklerinin, meyvelerinin sarmış olması veya sarmaya başlamış olması anlamındadır. GISAR kelimesindeki GISA- yazılışı KISA ve GISAR yazılışı da KISAR (kısırlı, küçülürl) şeklinde okunabilse-de, bu kelimedede GISAR yazılışı bugün KIZAR dediğimiz kelime olmalıdır. Burada Kızmak ısınmak, sıcaklıkların artması anlamındadır. AYKIZAR kelimesinin de anlamı sıcaklıkların artmaya başladığı ay veya ısınan havanın yakmaya başladığı ay olarak çevrilebilir. Yazarın burada kelimenin farklı okunabiliyor olmasını kullanarak bu ayın ve mevsimin özelliğine uygun düşen iki ayrı anlamı okuyucuya aktardığını görüyoruz. Bu durumun benzeri örnekler bu el

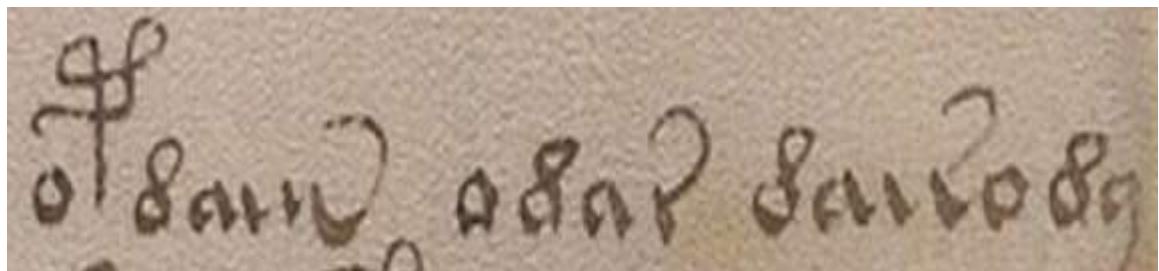
199		UYOSAĞR	UYOSAĞR	O-YAZAĞIR O-YAŞAYIR?	yazmasında pek çoktur. “UYOSAĞR” kelimesinin baştaki “U-” sesi bugün “O-” olarak seslendirilmektedir ve kelime bir zamir ve/veya işaret sıfatı olarak kullanılmıştır. “YOSAĞR” kelimesi ise bugün “YAZAĞIR” olarak seslendirilebilir. Kelime kökü “yaz”. Burada zamanla “O” sesinin “A” sesine ve “S” sesinin “Z” sesine dönüştüğünü görüyoruz. Sondaki “-AĞIR” sesi burada kelime eki olarak yaz döneminin geldiğini ifade eden bir “zaman-olgu”, “sureç-olgu” ve/veya bazı durumlarda yakın-gelecek-zaman ifade etmektedir. Burada yaz döneminin başlamakta olduğunu ve/veya çok yakında başlayacak olduğunu anlatır. “YAZAMAK” kelimesi “yazlamak”, “yazı-bulmak”/ “yaz-bulmak”, “yaz döneminin gelip çatması” (zaman olarak yazın-bulmak veya yazın görünmesi anlamında) kullanılan kelimedir. O-YAZAĞIR kelimesi ise “o-yazlayan”, “o-yazı-bulan”, “o-yazın-göründüğü” yani, “yazın kendisini gösterdiği ay” anlamındadır. Bu el yazmasında kelime bugün HAZİRAN olarak söylediğimiz Ay'a karşılık söylemiştir.

200		ÜLÜ KERÜ ULU KARU	ÜLÜ KERÜ ULU KARU	ÜLÜ KERÜ ULU KARU	Yazar tarafından ÜLKER ve ULU-KADIN olarak yazılmış ve anılmış Olan bu kelime bir yıldız grubunun adıdır. <i>Kelimenin aslı 68r1 sayfasında görülebilir.</i>

Not: Devamı web sayfamız hazırlandığında görülebilecektir. Sayfa yapım aşamasındadır.

Cümle ve deyim okumalarına örnekler: (Aşağıdaki kelime görsellerinin tamamı aynı yukarıdaki kelime görselleri gibi, Yale Üniversitesi Nadir Kitaplar ve El yazmaları Kütüphanesi internet sayfasında görülebilecek olan bu el yazmasının görsellerinden alınmıştır.)

1-)

OİYSAM

OŞAR/AŞVR

SAIROŞU

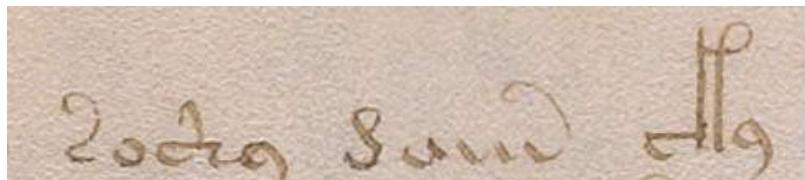
AKŞAM AŞAR SARHOŞU

Anlamı: Bir gece önceden içmeye başlamış ve sabaha kadar içmiş ve/veya bir gün boyunca ve ertesi gün oluncaya kadar içmiş kimse, sabaha kadar içerek sarhoş olmuş kimse.

(Bu bir deyimdir. Bugün buna “akşamdan kalma” diyenler de vardır.)

Ortadaki kelimenin üçüncü harfi hem A hem V gibi okunacak şekilde yazılmıştır. OŞAR veya AŞVR okunabilen bu kelimenin bu yazım şekli yazارın el-yazısı dolayısıyla mı böyle okunuyor yoksa bilinçli olarak mı bu şekilde yazıldı tartışılmır. OŞAR ve AŞVR sözleri her ikisi de bugün AŞAR olarak seslendirdiğimiz kelimenin ses değerine oldukça yakındır.

2-)

2 ÖÇ1Ü/2 OÇ1Ü

SAĞN

JLU/JILU

İKİ ÖLÇÜ BİRİ SANCILI / İKİ AÇ BİRİ SANCILI

Anlamı: Burada 2 ölçü biri sancılı yazılmıştır. Bu bir oransal ifade ile örneklemeye yapan deyimdir. Ölçü kelimesi hem oran hem ölçüm ifade etmektedir. “İKİDE BİRİ SANCILI” (yani “HER İKİ KİŞİDEN BİRİ SANCI ÇEKİYOR”) anlamında bir deyimdir. *Öncesi ve sonrasında yazılmış cümleler ile değerlendirilmesi gerekmektedir*. Aslında bu kelimeleri farklı şekillerde de çevirebiliriz. Doğrudan çevirecek olursak “iki ölçümden birisi sancılı/sıkıntılı” anlamındadır. Bu sözden, yazarın bir gözlem yaptığını ve bunu aktardığını düşünebiliriz. Yani burada ölçü sözcüğü gözlem anlamında da kullanılabilir. Yazar gözlemlediği her iki kişiden birisinin sancıları olduğunu anlatmış. Görüldüğü gibi ilk çevirimizden fazla farkı yok. Bu yazılış şekline bakarak burada yazılımı “her iki önekten/ölçümden birisi sancılı (yani ölçülenlerin ikide biri sancılı anlamında, oransal bilgi veren anlamda)” görüyoruz. Ancak burada ilk kelimenin bir okunuşu daha var. Bu kelimeyi 2OÇ1Ü şeklinde de okumak mümkün. Burada aynı zamanda İKİ AÇ BİRÜ yani iki açın birisi yazılmış. Bu durumda deyimi “iki açın birisi sancılı/sıkıntılı” anlamında da alabiliriz. Yazar bu yazma şekli ile her iki farklı anlamın birlikte algılanmasını istemiş olabilir mi?

AYAK SAK APAK

Anlamı: “Ayak-sak” kelimesinin iki anlamı vardır. İlk anlamı “ayak-üstü” yani dik duran demektir. İkinci anlamı ise “SAK” kelimesinin eskiden bahçecilik ve bitki biliminde “SAP” anlamında kullanılmış²⁰ olmasından gelir ve bu söz “ayak sapi” şeklinde tercüme edilebilir. Ancak burada “ayak sapi” denilen “ayağın başladığı kök kısmı” yani “KÖK” anlamındadır. Geçmişte sıkılıkla kullanılmış olan SAK kelimesinin sağ, ayak-üstü, hareketli, diri, uyanık, gürbüz, sağlık, sağlamlık, başı yukarıda olmak, diklik, dik durmak, gururlu duruşu olan, canlı duruşu olan gibi anlamları da yaygın olarak kullanılmış olmalıdır. Hem SAK hem APAK kelimesi bugün bazı sözlüklerde aynen 600 sene önce yazarın seslendirdiği ses değeri ile yazılmıştır. Günümüzde bu kelimeler dilde fazla kullanılmıyor olsa da geçmişte yaygın olarak kullanıldığı tahmin edilebilir. Peki, yazar bitki kökü için neden APAK kelimesini kullanmıştır? Çünkü o sayfada yapılmış bitki çiziminin kök kısmına bakıldığıda şişman, tombul ve sevimli bir yapıda olduğu görülmektedir.

Bu cümle bulunduğu sayfadaki (Sayfa 65r / f65r) tek cümledir. Yani bu yazmada cümle sonlarında nokta işaretini konulmamış olsa da bu kelimelerin bir cümle oluşturduğunu net şekilde söyleye biliriz. AYAK SAK APAK (Ayak sapi tombul.) cümlesi Türkçenin cümle yapısı ile de tam uygundur. Ayrıca çizim ile eşleşen kelimelere veya çizime eşleşen cümleye de bir örnektir. Görsel f65r-AYAK SAK APAK’da bitkinin köklerinin aynen yazıldığı gibi tombul, gürbüz ve sevimli olduğu görülmektedir ve bu şekilde bu üç kelimededen oluşan cümlenin yazıldığı yer köklerin hemen yakınındadır. Aşağıda bu yazının olduğu kısmı mavi çerçeve ile işaretlediğimiz yerde görebilirsiniz.

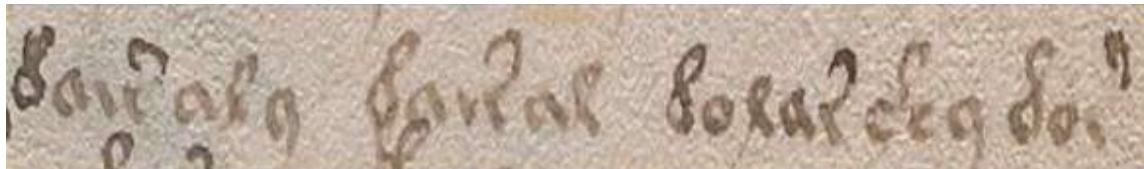
²⁰ [SAK. Sözce Sözlük. <<http://www.sozce.com/nedir/269792-sak>>]

Görsel f65r-AYAK SAK APAK.

Kaynak: Yale Üniversitesi Nadir Kitaplar ve El yazmaları Kütüphanesi.

Not: Yazar ilk kelimeyi AYAK sözündeki gibi A ile değil ancak OYAK sözündeki gibi yani O ile yazmıştır. OYAK bugün ağız farkları dahilinde bazı bölgelerde UYAK seslendirdiğimiz UYANIK anlamında kullandığımız sözdür. Ancak UYANIK sözü dilimizde uyumuyor yani ayak-üstü, dik anlamlarına da gelmektedir. Bu durumda incelediğimiz cümlenin anlamı değişmez ve üstelik OYAK ve AYAK kelimelerinin de Ön-Türk dilinde muhtemelen kökteş olduğuna veya bir dönem tek söz olarak var olduğuna bu sonuca dayanarak işaret edebiliriz.

4-)

SEİREXÜ

SAİREX

SÖPER

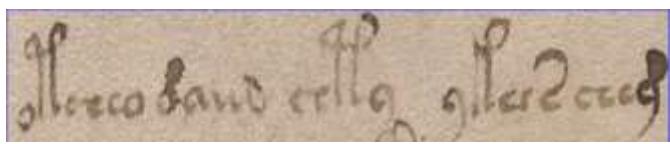
ÇIOUŞOR

SEYREK-Kİ SEYREK SEPER-COŞAR --veya-- SEYREKİ- SEYREK SEPER COŞAR

Coşar kelimesindeki Ç sesi ile başlayan (= ÇIO, ÇİÖ) bileşik hece harfinin üstteki bileşeni /IO/ seslendirilir. Burada I sesi yazılış şekli ile biraz kısa ve O sesi de yazılış şekli ile tam daireden biraz silikçe çıkmıştır.

Anlamı: Seyrek-ki seyrek (seyrek olarak / nadiren) Seper-coşar (artma yapar/atak yapar). Bu tıp terimi olarak “bir (*bahsedilen*) rahatsızlığın “oldukça seyrek olarak atak yaptığı” veya “bulaştığını” veya “nadiren tekrar görüldüğünü” veya “nadiren serperek (*bulaşarak*) yayıldığını” anlatmaktadır. *Bana göre az bir ihtiyimal dahi de olsa, bu kelimelerden oluşan değişim “rahatsızlığın kronik olmadığı yani genellikle tekrarlamadığı” anlamında da kullanılmış olabilir. Bana göre bu tıp deyiminin en olasılıklı çevirisi, rahatsızlığın “oldukça seyrek olarak atak yaptığı” anlamındaki çevirisi olabilir. Bu konuyu bir de hekimler ile konuşmak faydalı olacaktır. Bir rahatsızlığın kronik olması ile nadiren atak yapması tanımları kapsamında ele almamızda fayda vardır. Bunlar birbirinin zitti yani bu deyim bu gün doktorların akut dediği anlama geliyor olabilir.*

5-)

OYÇCO SAĞN ÇYU

ULCIEK ÇCK

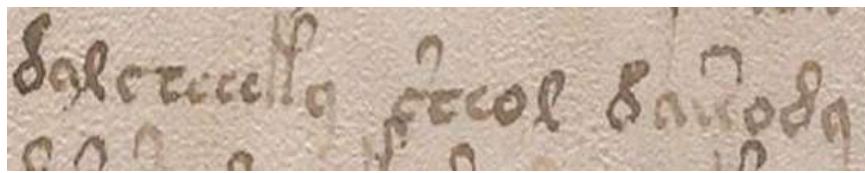
OYUCU SANCIYOR ÖLECEK ÇOCUK:

“OYUCU” kelimesinin anlamı ilk anda “batar gibi” veya “oyucu şekilde” anlamında çevrilebilir. Ancak kelime bir ameliyat kesiği, bir açık yara anlamında kullanılmıştır. Bugün bu kelimenin karşılığı “OYUĞU” veya “YARASI” şeklinde çevrilebilir. Kelimenin eki birinci tekil şahsa işaret ediyor. Böylece “OYUCU” kelimesini; “Yarası” / “oyuk-yeri” / “ameliyat kesiği yeri” şekillerinde anlamlanabiliriz. “SAĞN ÇYU” olarak yazılmış kelime bugün bazı Azeri ağızlarda aynen kullanılmakta olup “SANCIYO” şeklinde söylenmektedir. Yani “sancılanıyor (batıyormuşçasına ağrıyor)” anlamındadır. Sançmak batırmak demektir. Son iki kelime “ULCIEK ÇCK” şeklinde yazılmış ve bu kelimeleri “Ölecek Çocuk” şeklinde çeviriyoruz.

Sonuç itibarı ile cümle: “Kesik yeri (Oyuk yeri) sancılanıyor ölecek çocuk” şeklinde çevirebiliriz. Bu cümle aynı zamanda bulunduğu sayfadaki çizim ile eşleşen bir cümledir. Bu sayfa f66r sayfasıdır. Bu sayfanın alt kısmında (görsel no 15’de görebileceğiniz gibi) uzanır ve tek eli ile karnındaki kesik yeri tutan bir kadın çizilmiştir. Sayfada yazılan diğer cümlelere baktığımızda bu sayfada normal yollardan çıkmayan çocukların karın bölgelerinden nereden nereye ve ne şekilde kesilerek alınması gerektiği ve hekimin bilgisinin önemli olduğunu ve

derin kesme durumunda çocuğun öleceğini anlatmış olduğunu anlamaktayız. Aşağıda bu konuya ve görsele biraz daha yer vereceğiz ve farklı detayları ile konuyu yazacağız.

6-)

SAPÇGCLU

ÇUCOX

SAIROŞU

SAPÇIKLI ÇOCUK SARHOŞU: Bu cümlede ‘sapçıklı’ kelimesi erkek çocuğunun pipisine bir benzetme ile kullanılmıştır. “Sapçıklı çocuk sarhoşu” olmak cümlesi bir deyimdir ve anne ve/veya babanın her durumda mutlaka erkek çocuk istediği veya erkek çocuk hasreti çektiği anlamında kullanılmıştır. Yani bu deyim-cümelenin anlattığı şeyin karşılığı olabilecek çeviri: “İlla da erkek çocuk isteyen kimse” şeklinde yapılabilir.

Yazarın mizah veya gülmece unsurlarını yazım diline kattığını böylece bahsettiği konuları biraz daha ilgi çekici hale getirdiğini söyleyebiliriz.

7-)

OYAR 8-ÖR

UYOP SAUYU / 8E-UYU

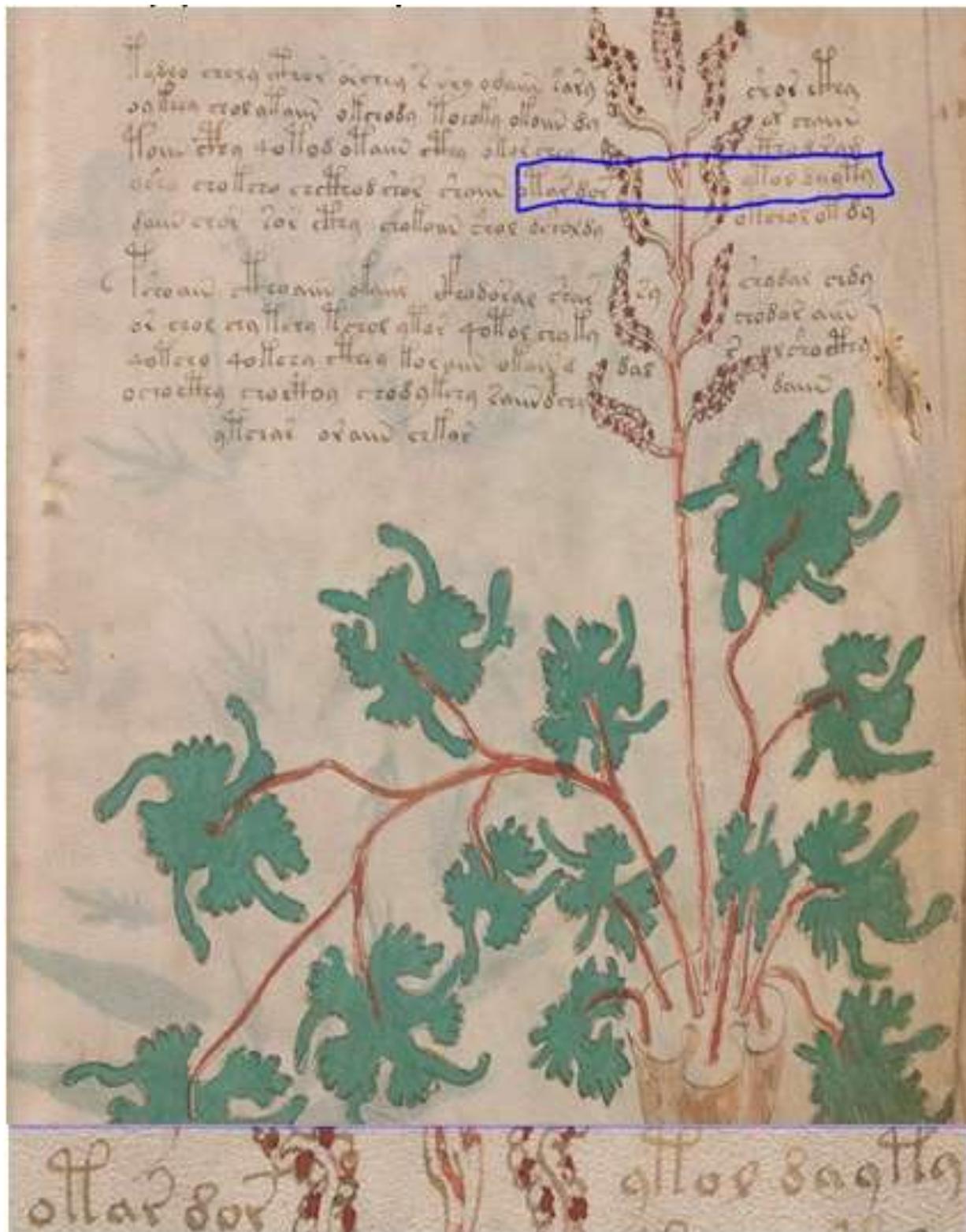
El yazmasında sayfa 9r'de bir bitkinin gövdesinden 8 yerden aşılандığı görülmektedir.

Bu sayfada “Çınar” ağaç adı ile “8” sayısı ve “aşılama” hakkında kelime okumaları yapılmıştır. Bu çizimde ana gövdeye aşılanarak birleştirilmiş 8 adet dal yapı sayılabilmekte. Yani aynı sayfada yine birden çok kelime orada çizilmiş olan bitki görseli ile eşleşme kurmaktadır.

El yazmasında sayfa 9r'de bir bitkinin gövdesinin dip kısmından kesildiğini ve bunun üzerinden 8 adet budak/kol çıktığını görürsünüz.

Biz bu sayfayı okuyunca bunun bir aşılama işlemi olduğunu anladık. Bu sayfada bir bitkiye başka bir bitkiyi birleştirme / aşılama işleminden bahsedilmektedir. Bu da bize yazarın bazı deneyler veya denemeler yaptığı ve bunların sonuçlarına göre oluşan bilgi birikimini dikkate alarak yazılarını yazdığını düşünmemizi sağlamıştır.

Bu sayfada okuduğumuz ÇUBUK-AŞILAMAK olarak çevirebileceğimiz kelimeyi ayrıca sayfamızda yazacağım. Bu görselde işaretlediğimiz sözler bitki gövdesinin 8 yerden delindiği/aşılandığı bilgisini verdiği için eşleşme sağlamaktadır. Birleştirilen kollar sayıldığında 8 adet olduğu görülmektedir.

Görsel adı 'Çubuk-aşılamak'; Sayfa 9r'de İşaretlediğimiz bölümü Latin alfabetesine direk eşlediğimizde;
 "OYAR 8-ÖR UYOP SAUYU" Okuması yapabiliyoruz. Sayfanın aslı YALE Üniversitesi Nadir El yazmalari Kütüphanesi'nde görülebilir.²¹

²¹ [Yale University Beinecke Rare Book & Manuscript Library <<https://brbl-zoom.library.yale.edu/viewer/1006092>>]

Buna ilave olarak bu sayfada “Çınar” ağaçının adı geçmektedir. Yani özetlersek “8” sayısı ve çınar ve “aşılama” anlamına gelen terim aynı sayfada ve biz web sayfamızda bunun için 2 farklı kayıt-girişleri oluşturduk.

Yandaki görselde işaretlediğimiz yerde yazan kelimeler şunlardır; “OYAR 8-ÖR UYOP SAUYU” (OYAR 8-ÖR OYUP SAYARAK). Aslında görsele dikkatli bakınca ÖR sözünden sonraki kelimenin 'UYAP' veya 'UYOP' olduğu yani bu sözün 3. harfinin 'A' mı yoksa 'O' mu olduğu çok belli değil. Biz bunu daha çok 'O' olarak okuduk. Ancak aradan geçen 600 yıl içinde bu yazmadaki pek çok sayıda sözün 'O' sesinin bugünkü karşılıklarında 'A' sesine dönüşmüş olduğunu da gözlemlediğimiz için bu harfin ses değeri karşılığının 'A' sesini alıyoruz. Gerçi 'UYOP' veya 'UYAP' sözü her iki ses-değeri açısından bugün kullandığımız 'OYUP' sözüne çok yakındır. Ayrıca 'UYAP' seslendiririlişi ilaveten bugünkü 'UYUP' sözümüze ses-değeri yakınlığı içinde görünüyor.

Burada “ÖR” kelimesi; bir şeyin özü, kökü, tohumu anlamındadır. Ayrıca bu kelimenin ufananmış/ufalamak, çürütmek/aşındırmak, kıırıntı haline getirmek gibi anlamları da ola bilir. Ancak 8ÖR yazılışını ses değeri yakınlığını dikkate almış olarak 'sekizer' şeklinde okuyoruz. Yani burada -ÖR sözünün daha çok kelime eki olması söz konusu. Bu ekin bugünkü karşılığı da '-ER' ekidir.

Burada sondaki SAUYU sözünü SAY-UYU sözlerinden kısalarak birleşik kelime oluşturmuş olabilecek söz olarak değerlendirmek mümkün. SAY-UYU sözü de sayarak uygunlaştırmak sayarak uygun getirmek sayarak denkleştirmek veya sayarak yerleştirmek anlamlarından birisi olmalıdır. Yani SAY-UYU yararak yerleştir/uygun-getir anlamındadır diye biliriz. Ancak sözü SAUYU olarak okuyunca bugünkü sözlerimizden SAYU (sayı) sözü ile ses-değeri yakınlığı içerisinde olduğunu görüyoruz. Tüm bu sebepler ile bu sondaki 'SAUYU' sözünü 'SAYI' veya 'SAY-DENKLE/Uygun-getir' olarak çevireceğiz. Ancak burada bu kelime ile ilgili bir not düşmemiz gerekiyor. Baştaki 'S' okuduğumuz harften hemen sonraki harfi de (biz 'A' okuduk ancak) 'O' okuyanlar da olabilir. Bunun sebebi biraz silik görünüyor olması. Daha doğrusu 'O' ve 'A' harflerini ayırdığımız sağ alt tarafındaki aşağı doğru kısa çizgi uzantının belli belirsiz olması durumu vardır. Bu durumda bu söyü küçük bir ihtimal de olsa SOUYU (SOY'U (soy kökünden U eki ile) veya 'soyarak' anlamında olabilir. Ya da baştaki de sayı olarak 8 okunur ise bu durumda bu söz 8AUYU (8-ay-1) veya 8OYU (8-Oyuğu) olarak da okunabilir. Cümplenin ve sayfanın tamamını tercüme ettiğimizde bu sözün karşılığı için daha net bilgi vermek mümkün olacak ve bunu yapmaya henüz vaktimiz olmadığı.

OYAR olarak yazılan ‘oymak’ fiilinden olan sözün Eski-Türkçe de aynı zamanda ‘yerleştirmek’, ve ‘sıkıştırmak’ anlamına geldiğini de biliyoruz. Dolayısı ile OYAR yazılmış ilk sözü bu sebeple burada bir de OYAR yazsak da bunu aynı zamanda ‘YERLEŞTİİRİ’/’SIKİŞTIRIR’ şeklinde anlamak daha doğru olacaktır.

Bütün bunları dikkate alarak bu sözleri şu şekilde (farklı olasılıklar ile) bugünkü dilimize çevire biliyoruz;

- 'OYAR 8 ÖR UYOP SAUYU' (ÖR: ufananmış/çürütümüş/delinmiş (yani belli yeri çürüttürecek ufananmış olan) veya kök anlamında alarak) = 'Oyar 8 ör (delik) uygunlaştırarak say-denkle'.
- 'OYAR 8-ÖR UYOP SAUYU' = 'Oyar/yerleştirir 8-er oyuk sayarak'
- 'OYAR 8-ÖR UYOP SAUYU' = 'Oyar/sıkıştırır sekizer sayıp sekiz-oyuğu'

Burada bir not daha düşelim. İlk kelime abc-türeşkoşumuna (alfabe transkripsiyonuna) göre 'ÖYER' şeklinde de okunmakta. Bu söz bugünkü 'EĞER' sözümüze oldukça yakın ses değerine sahip. Eğer bu sözün daha doğru bir seçenek olacağını düşünüyorsanız bu durumda bu kelimeleri 'Eğer sekizer sayıp sekiz-oyuğu' şeklinde veya 'Eğer 8-er oyuk sayarak' şeklinde çevirmek de mümkün. Burada çeviri zorluklarından birisi abc türeşkoşumunun kodlama sebebi ile çok ses eşti olan şekilde yapılmışından kaynaklanıyor. İkinci zorluk da yazarın hangi lehçede yazdığını bilmememizden kaynaklıdır. Yazarın karışık lehçe ile veya kendi yarattığı bir karışık ağızdan konuşuyor olması ya da onun konuştuğu ağızın bazı sözlerinin anlam ve seslendiriliş değeri açısından bugün tamamen unutulmuş olması söz konusu olmuş olabilir. Mesela 'ÖR' olarak yazdığı söz eğer 'ÖRÜ' sözü karşılığı ise. Bu durumda bu sözün bazı lehçelerde 'ayak-üstü', 'dik/düsey' anlamı vardır. Bu durumda bu sözleri 'Eğer 8-dik oyup 8-oyuğu' şeklinde de çevirmek mümkün. Bu sözün 'ÖRE' sözü karşılığı ise anlam da değişecektir. Üstelik bu incelediğimiz söz tam bir cümle değil. Cümplenin ve sayfanın tamamını incelemek ve dil bilimcilerin de fikrini sormak gereklidir.

Biz ise, mevcut kelimelere bakarak ilk sözü EĞER anlamına gelen söz olarak değil ancak 'oyer'/'yerleştirir'/'sıkıştırır' anlamına gelen söz olarak kabul etmekteyiz.

Yukardaki sözcüklerin ve cümlelerin tamamını tekrar gözden geçirerek hazırlamakta olduğumuz web sayfasına da vakit oldukça yerlestireceğiz.

Ahmet Ardiç

"Ata Team Alberta Canada"

turkicresearch@gmail.com

Yazıldığı tarihi Mart-2019

Makaleye yapılan son ekme Mart-2020

Faydalılmış diğer olan kaynakları:

- ATA-Elyazması için yapılan türeşkoşum çalışması ses eşlemeleri ve tabloları; "Ata Team Alberta Canada" 2017, 2018, 2019 çalışma notları / A. Ardiç, Ozan Ardiç, Alp E. Ardiç
- [Eyüboğlu, İsmet Zeki. Türkçe Kökler Sözlüğü. Remzi Kitabevi, 1989. Print]
- [Clauson, Gerard (Sir) An Etymological dictionary of pre-Thirteenth-Century Turkish. 1972/ Oxford University, Clarendon Press. Print.]
- [Clauson, Gerard (Sir) Studies in Turkic and Mongolic Linguistics. Routledge, 2016. Print.]
- [Axundov, Ağamusa "Azerbaycan Dilinin İzahlı Lügati", Cilt: 1-4, 2006 / ISBN 9952-34-026-5]
- [TDK Tarama Sözlüğü 2009, Aksoy, Ömer Asım ve Dilçin Dehri]
- [Sözce Sözlük,<www.sozce.com>]
- [Akalın, Şükrü Haluk. Türkçe Sözlük. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu 2011. Print.]

YASAL UYARILAR:

Bizim bu yazımızı kısmen veya tamamen paylaşmak isterseniz, yazar adını [ATA Elyazması abc Türeşkoşum Çalışması –makale- 2020- "Ata Team Alberta Canada", Ahmet Ardiç] notunu belirterek kaydi ile paylaşabilir veya alıntı yapabilirsiniz. Telif hakları © 2020 Ahmet Ardiç / 'Copyright' © 2020 by Ahmet Ardiç - All Rights Reserved / Yazışma Adresi: "Ata Team Alberta Canada" turkicresearch@gmail.com